

JURISTEN

NR 2 / 2026

WWW.JURISTEN.NO

Tema **Høyesterett**

Therese Steen

– Ansvaret gjør deg veldig skjerpet

Ny høyesterettsdommer: – Immun mot trynefaktor // Forsker på rekruttering til Høyesterett

Advokatvekst // Tilliten til KI // De ulike generasjonene på jobb

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning

- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnent og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

Juristenes
Utdanningssenter

www.jus.no

Innhold 2|26

6

6 Livet i Høyesterett

Therese Steen forteller om sitt første halvår i jobben som dommer.

14 Ny jobb

Lars Marius Heggberget er på vei inn i Høyesterett.

18 Rekruttering

Forsker har sett på rekrutteringen til Høyesterett gjennom 20 år.

20 Advokatvekst

Hvem er på toppen? Dette viser tallene.

28 Ledere i politiet

Slik er hverdagen til lederne ifølge ny undersøkelse.

34 Maktfordeling

Professor Morten Walløe Tvedt er bekymret for hvilken retning maktfordelingen i samfunnet tar.

40 Prosedyretrening

Studentene ved USN får prøve seg i rettssalen.

46 Barnevernssaker

Forskere ved UiB vil lage en database over barnevernssaker.

50 Kommuneadvokater

Ståle Ruud i Indre Østfold kommune samler de juridiske ressursene.

52 Generasjoner på jobb

Slik kan generasjonsforskjeller gjøre arbeidsdagen bedre.

40

34

14

Hold av dagen for

Rettssikkerhetskonferansen

Torsdag 10. september | Kl. 11.30 – 15.15 | Universitetets aula, Oslo samt direkte strømming

Noe av det vi spør om:

- Finansierer staten kriminelle nettverk?
- Hva hvis rettsstaten hackes?
- Hvordan ta håndgranatene fra tenåringsene?
- Lover vi for mye?
- Hvordan være aktor når «alle» kjenner tiltalte?
- Hvem får Rettssikkerhetsprisen 2026?

Noen av dem du får møte:

- **Astri Aas-Hansen** (Ap), justis- og beredskapsminister
- **Jon Engen-Helgheim** (Frp), leder Stortingets justiskomiteé
- **Gaute Storbråten**, politioverbetjent, Oslo Politidistrikt
- **Eskil Grendahl Sivertsen**, forsker, Forsvarets forskningsinstitutt
- **Mudassar Mehmood**, leder av Mortensrud Fellesskap
- **Maria Hessen Jacobsen**, advokat/partner, Elden Advokatfirma
- **Jon Christian Fløysvik Nordrum**, førsteamanuensis, Det juridiske fakultet, Oslo
- **Ketil Bøe Moen**, ekspedisjonssjef, Lovavdelingen, Justis- og beredskapsdepartementet
- **Sturla Henriksbø**, statsadvokat, Øst statsadvokatembete
- **Sverre Bromander**, president i Juristforbundet
- Flere kommer...

Rettssikkerhetskonferansen

Lett servering og registrering fra kl. 10.45 i Domus Bibliotheca (Vestbygningen).

Programmet for Rettssikkerhetskonferansen er under utarbeidelse. Oppdatert informasjon på juristforbundet.no.

Konferansen blir strømmet direkte.

Gratis adgang for medlemmer og ikke-medlemmer.

Påmelding til fysisk konferanse på
juristforbundet.no/kurs innen **4. september 2026**

60 år

Juristenes arbeidsliv

Denne våren kom rapportene etter Arbeidstilsynets tilsyn med advokatbransjen. Det har kommet pålegg om å rette opp i registrering av arbeidstid, forsvarlighetsvurderinger, nattarbeid, redusert arbeidsfri og overholdelse av arbeidsbidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Det ble også avdekket enkeltbrudd der advokatfullmektiger jobbet 40 dager sammenhengende, medarbeidere som jobbet over 100 timer overtid i løpet av fire uker og arbeidsuker på inntil 88 timer, ifølge tilsynet.

Mye av dette høres kjent ut; Allerede i 2009 omtalte Juristen mange saker om at Arbeidstilsynet kom med pålegg knyttet til særlig uavhengig stilling, arbeidstid og vernetjenesten etter tilsyn med advokatfirmaer. Ifølge tilsynet den gang, ble det mange steder arbeidet betydelig utover grensene i arbeidsmiljøloven. Om tilsynene fra i år viser at lite er forandret i årene etter er ikke godt å si, men Arbeidstilsynet sier til Juristen at det nå er et felles ønske om kulturendring i advokatbransjen etter diskusjoner med Juristforbundet, Advokatforeningen og Akademikerne.

Tilsynene sier mye om utviklingen i norsk arbeidsliv, der psykososiale belastninger, utbrenthet og arbeidskultur har fått mer oppmerksomhet også på arbeidsplasser

som et advokatkontor. Lange arbeidsdager og høyt arbeidspress er en kjent problemstilling både i advokatbransjen og flere tilgrensende bransjer, som for eksempel innen revisjon- og konsulentbransjen, sier Arbeidstilsynet og viser til at lange arbeidsdager og høyt arbeidspress over tid påvirker balansen mellom jobb og fritid, og blant annet kan gi søvnvansker og økt risiko for alvorlig sykdom.

I denne utgaven kan du også lese om hvordan det er å arbeide som dommer i Høyesterett. Therese Steen forteller om sitt første halvår i domstolen. Det som har gjort sterkest inntrykk på henne er ansvaret og hun peker på at hver sak krever hundre prosent mental tilstedeværelse. Men Steen synes det er for få kvinner som prosederer saker for Høyesterett. Bare 78 av 462 advokater med møterett for Høyesterett er kvinner, ifølge tall fra Høyesterett i fjor. Og på en samling tidligere i år, for advokater som nylig hadde fått møterett for Høyesterett, var bare tre av tolv advokater kvinner. – Jeg tror kanskje flere må få se hvor gøy det faktisk er å få prosedere for Høyesterett, sier hun i intervjuet lenger bak i bladet.

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Randi Huth Rogne – Storybold
randi@storybold.no
Tlf.: +47 995 20 500

Journalist
Trine Lejon
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – Aksell AS
inge.martinsen@aksell.no

Har du flyttet eller byttet jobb?
juristforbundet.no/inside
medlem@juristforbundet.no
40 00 24 25

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Forsidebilde
Trine Lejon

Grafisk produksjon
Ålgård Offset As

Utgivelsesplan 2026
– se juristen.no

Redaksjonen avsluttet
19. mai 2026.

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52
www.juristen.no

Følg oss!

Juristen arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Utgiver

– Vi er siste instans

Høyesterettsdommer Therese Steen (54) beskriver sitt første halvår i jobben. Hun håper flere kvinner vil prøve seg i skranken. – De må se hvor gøy det faktisk er!

 Trine Lejon

En lav summing av stemmer høres i rettssalen idet fire dommere og justitiarius glir inn i sorte kapper. Den siste lukker døren bak seg. De setter seg nærmest lydløst i de høye, tunge stolene bak den hesteskoformede dommerbenken – åpen mot salen.

Et ørlite nikk fra justitiarius. Høyesterett er satt. Det blir stille.

Bare lyden av vann som helles i glass, et kremt og knirk fra tunge tremøbler fyller det over fire meter høye rommet med draperte fløyelsgardiner.

Foran dommerne står forsvarer og påtalemyndighet ved hver sin side av skranken. Også de er kledd i sorte kapper og hvite, stive skjorter. Mellom dem ligger bunker med hvite ark og rosa post-it-lapper dandert i sirlig orden.

Mikrofonen til påtalemyndigheten lyser rødt idet statsadvokat Carl Graff Hartmann innleder prosedyren. Han har dommernes fulle oppmerksomhet. Bare notater og korte blikk ned i dokumentene bryter konsentrasjonen deres.

Blant dem sitter Therese Steen. Hun følger intenst argumentasjonen som beveger seg mellom Grunnloven, internasjonale konvensjoner og spørsmål om ytringsfrihet og diskrimineringsvern. Hun har forberedt seg grundig og har lest store mengder rettspraksis.

Saker som denne er del av en bredere utvikling der Høyesterettssakene blir stadig større og mer komplekse, mener hun.

Dommen skal komme to uker senere. Den får bred medieomtale og blir stående som en viktig avklaring av hvor grensene går for medvirkning til hatefulle ytringer.

Høyesterett dømte Alliansen-leder Hans Jørgen Lysglimt Johansen til elleve måneders fengsel, seks av dem betinget, for medvirkning til hatefulle ytringer og grovt trygdebedrageri. Johansen nekter straffskyld.

– Yes!

– Jeg følte at det var ganske skummelt. Og veldig offentlig. Det å stikke nakken frem og søke på dommerstillingen i Høyesterett, sier Steen.

Noen uker før behandlingen av saken om medvirkning til hatefulle ytringer sitter hun i den lyserøde sofaen i det som internt omtales som «terommet» – en stue der dommerne i Høyesterett spiser lunsj.

Marslyset faller inn gjennom de høye vinduene. Rommet er preget av mørke trepaneler, blankpolert gulv og små runde bord mellom lyse stoler. Langs de varmgule veggene står en diskret kaffestasjon under et innrammet landskapsmaleri.

Hun lener seg frem og forteller.

– Når Høyesterett først lyste ut en stilling, tenkte jeg at det er nå eller aldri. Da ble det nå. Jeg trodde ikke det ►

Mange private parter har kjempet i flere år før de kommer hit. Det handler ikke bare om et ønske om å få rett. Det handler også om store kostnader.

ville bli lyst ut en stilling på det tidspunktet. Jeg hadde mentalt tenkt at jeg skulle ta stilling til om jeg skulle søke om ett eller to år. Så derfor ble det litt spontant, fordi utlysningen kom litt ut av det blå.

Referansene ble sjekket grundig, og flere av dem hadde samtaler på over én time. Hun mener prosessen sier noe om hva Høyesterett ser etter i en dommer.

– De vil vite hvordan du fungerer i et kollegium. Hvordan tåler du at ikke alle er enige med deg? Hvordan håndterer du uenighet?

Steen satt i et morgenmøte i Norges Bank da meldingen fra Jobb Norge tikket inn.

– Jeg klarte ikke vente til møtet var ferdig. Samtidig kunne jeg heller ikke bare gå ut.

Hun forsøkte å logge seg inn.

– Jeg logget inn feil tre ganger. Det var litt høye skuldre.

Til slutt åpnet dokumentet seg. Øverst sto hennes eget navn.

– Jeg klarte ikke å holde igjen et høylytt «yes!»

– Uenighet er ikke et problem

Det som har gjort sterkest inntrykk på Steen etter et halvt år i Høyesterett, er ansvaret.

– Vi er siste instans. Hver sak krever hundre prosent mental tilstedeværelse, og du kjenner hele tiden på at dette må bli riktig. Både for partene og for de linjene dommen trekker opp videre.

I mange år har hun vært juristen som ga råd til andre. Nå er hun en av dem som må stå for avgjørelsene selv.

Det er bare lov å drikke vann i rettssalene. Vannglass og karaffer skal stå på bordbrikkene.

Ansvaret skjerper også måten dommerne arbeider på, mener hun.

– En av kollegene mine sa det på en veldig god måte: Det vi kan tilby partene, er fem dommeres totale oppmerksomhet. Vi skal møte forberedt, og vi skal være helt konsentrerte om det som skjer.

Steen svarer raskt. Resonnementene tar små omveier før de lander i tydelige poenger.

Hun beskriver arbeidet i Høyesterett som mer kollektivt enn hun hadde forestilt seg.

– Man snakker hele tiden om Høyesterett som et kollegium, og det kan høres litt flott ut. Men det er helt konkret slik i praksis, understreker hun.

Når dommerne sitter i retten, følger alle fem saken like tett.

– Det er ikke sann at én eller to er godt forberedt og resten bare følger med. Alle fem må tenke nøye gjennom alle problemstillingene.

Etter forhandlingene trekker dommerne seg tilbake til hvert sitt kontor før rådslagningen begynner.

Forsvarer Øystein Ola Storrøvik og statsadvokat Carl Graff Hartmann under en pause bak skranken i Høyesterett.

Den som har kortest ansiennitet i Høyesterett må gå sist ut i salen. – Jeg fikk høre at jeg hadde en rask og effektiv gange. Og at jeg ikke smalt igjen døren, forteller Therese Steen.

– Først sitter vi alle fem og følger intens med. Så sitter vi hver for oss og tenker. Deretter skal vi rådslå saken. Da har alle ansvar for å gjenomgå hele sakskomplekset.

Uenighet blir ikke sett på som et problem, sier hun.

– Vi kan gjerne være uenige, men vi skal sørge for å være tydelige på hva vi er uenige om.

Hun beskriver prosessen frem til ferdig dom som en form for «slipping».

– Men jeg blir slipt i den forstand at jeg blir bedre. Jeg får gode innspill og alternativer. Det føles ikke som en amputasjon. Det blir et ryddigere og bedre resultat, sier hun.

Det overrasket henne også hvor mye arbeid som legges ned i dissensene.

Selv dommere i flertall kan bruke mye tid på å hjelpe en kollega i mindretall med formuleringer og presisjon.

– Det sier noe om hvor sterkt ønsket er om at resultatet – og begrunnelsene – skal bli så gode som mulig, påpeker hun.

– Effektiv gange

I løpet av Høyesteretts over 200 år lange historie har det vokst frem tradisjoner, ritualer og uskrevede regler som preger hverdagen i domstolen. Tradisjonene lever ikke bare i bygningen, men også i hvordan menneskene fører seg.

– I min første storkammersak gikk jeg sist inn og skulle lukke døren stille, og så raskt, men verdig, finne plassen min, sier Steen.

Det første komplimentet hun fikk i Høyesterett, handlet ikke om juss.

– Jeg fikk høre at jeg hadde en rask og effektiv gange. Og at jeg ikke smalt igjen døren.

Flere steder ligger bordbrikker i hvit bomull, med «Høyesterett» brodert inn. Men de er ikke til for de kaffetørste.

– Jeg har egentlig aldri fått noe klart svar på hvorfor. Men noen sier at det ikke skal være noe kaffeslabberas. Litt sånn: Vi er ikke der for å drikke kaffe, sier hun.

Mange av formalitetene viser seg i detaljene.

Under kappen er det hvit skjorte som gjelder – både for dommere og advokater. Kappene brukes bare når Høyesterett er samlet i dømmende virksomhet.

– Når vi er i kappe, er vi i rollen. Det er noe fint og formelt i det. Den rollen har du ikke ute i gangen, sier Steen og nikker mot korridoren utenfor.

Jeg listet meg bak en
av gardinene og forsøkte
å hviske så lavt jeg kunne.
Han hadde gått seg bort på
vei til reguleringstannlegen.

Reglene følges nøye. Det fikk hun selv erfare under en pause i retten. Beskjeden hadde vært krystallklar: Man går ikke ut av rommet i kappe. Men en dag ringte sønnen hennes mens hun satt i dommerrommet under en pause. Han pleier ikke å ringe i utide. Samtidig var det få minutter til retten skulle settes igjen. Hun sto der i kappen.

– En pause er en pause. Ti minutter er ti minutter. Ikke tolv, ikke femten.

Å gå ut i gangen i kappe var uaktuelt. Å forstyrre de andre dommerne også.

Løsningen ble gardinene.

– Jeg listet meg bak en av gardinene og forsøkte å hviske så lavt jeg kunne. Han hadde gått seg bort på vei til reguleringstannlegen.

– Et dyrere rettssystem

Men bak formalitetene ligger et krevende juridisk håndverk. Arbeidet i Norges Høyesterett preges av saker som ofte krever navigering i store mengder internasjonale rettskilder og praksis, mener hun.

– Ser dere noen utviklingstrekk?

– Jeg har vært her siden oktober, så jeg skal være forsiktig med basante konklusjoner. Men hovedinntrykket er at sakene blir større og mer komplekse, svarer Steen og legger til:

– Og dette året vil Høyesterett behandle hele fem saker i storkammer, da de reiser særlig viktige eller prinsipielle rettsspørsmål.

Hun peker særlig på det store tilfanget av internasjonale rettskilder.

– I én av sakene jeg har jobbet med nå, har vi kanskje 10.000 sider i juridiske utdrag der mesteparten var internasjonale og utenlandske rettskilder. Det tar tid å finne frem i dette materialet – både for dommerne og partene.

Steen mener at utviklingen gjør rettssystemet dyrere.

– Hvis én part legger frem enorme mengder materiale, må den andre parten også gjøre det for å få et helhetsbilde.

Hun mener dette gjør tilgangen til domstolene vanskeligere for private parter.

– Jeg lærte en del om det da jeg jobbet i privat praksis. Du kan ikke bare synes saken er spennende og jobbe uendelig mye med den. Noen skal betale regningen.

Steen forteller at hun fikk større respekt for hva det faktisk koster å føre en sak hele veien til Høyesterett.

– Mange private parter har kjempet i flere år før de kommer hit. Det handler ikke bare om et ønske om å få rett. Det handler også om store kostnader.

Å forutse rettstilstanden

Samtidig mener Therese Steen det er viktig at prinsipielle saker behandles offentlig.

Hun peker på at flere store privatrettslige saker de siste årene har gått til voldgift – at de har blitt avgjort utenfor de ordinære domstolene.

– Hvis for mye forsvinner dit, kan det bli vanskeligere å forutse rettstilstanden. Voldgift er jo ikke offentlig.

Det er heller ikke Høyesterett som bestemmer hvilke saker som ankes inn.

– Men vi bestemmer hvilke saker som slippes inn.

Sakene som tas inn skal ha betydning utover den konkrete konflikten mellom partene.

– Vi behandler bare saker som er prinsipielle på en eller annen måte.

Arbeidet i Høyesterett skjer heller ikke alene. Hun beskriver utredningene som «uvurderlige».

– De er svært dyktige jurister som hjelper oss med forberedelser, vurderinger av saker og juridiske spørsmål som dukker opp underveis.

Hun trekker frem et habilitets-spørsmål som oppsto sent en kveld.

– Neste morgen hadde en utreder allerede laget et notat med relevante avgjørelser. Det gjør at vi kan håndtere slike spørsmål raskt og grundig, presiserer hun.

Domstolens rolle

Samtidig er Steen opptatt av grensene for domstolens rolle.

– Vi er ikke demokratisk valgt. Vi skal avgjøre enkeltsaker, men avgjørelsene får konsekvenser utover den konkrete saken.

Hun trekker frem balansen mellom domstolene og lovgiver som et gjennomgående spørsmål. Samtidig mener hun betydningen av uavhengige domstoler er blitt tydeligere de siste årene.

– Rundt oss i verden ser vi hvor viktig det er at det finnes selvstendige domstoler som kan avsi avgjørelser også når det finnes sterke politiske strømninger, sier hun.

Samtidig mener Steen at det fortsatt er for få kvinner som prosederer saker for Høyesterett. Bare 78 av 462 advokater med møterett for Høyesterett er kvinner, ifølge tall fra Høyesterett per 31. desember i fjor.

Tidligere i år deltok Steen på en samling for advokater som nylig hadde fått møterett for Høyesterett.

– Det var 12 advokater med møterett. Og bare tre av dem var kvinner.

Hun rister litt på hodet.

– Det er det egentlig ingen grunn til.

Steen tror noe av terskelen handler om følelsen av å bli vurdert.

– Veldig mange tenker at når du er ferdig med siste eksamen på jussstudiet, så er du ferdig med eksa-

men. Men her skal du plutselig opp til en ny prøve.

Hun beskriver Høyesterett som et sted mange forbinder med prestasjon og høyt press. En kvinnelig advokat hun kjenner beskrev følelsen av å komme opp trappene til Høyesterett som fysisk ubehagelig.

– Hun sa: «Jeg kjenner jeg blir helt kvalm når jeg kommer inn her.»

Steen tror mange – både kvinner og menn – kan kjenne på det samme. Likevel håper hun flere kvinner vil prøve.

– Vi trenger flere kvinner i skranken.

Hun tror også noe viktig forsvinner dersom Høyesterett bare forbindes med prestasjon og krevende saker.

– Jeg tror kanskje flere må få se hvor gøy det faktisk er å få prosedere for Høyesterett.

– Hvilken glaser bruker du?

Når Steen ikke sliper formuleringer, dreier hun keramikk. Hun tok opp hobbyen igjen i pausen mellom jobben i Norges Bank og starten i Høyesterett. Hun beskriver det som en helt annen type konsentrasjon enn jussen – og samtidig ikke helt ulik.

Therese Steen

- Født i 1972 og vokste opp på Røa i Oslo.
- Cand.jur. fra Universitetet i Oslo (1992–1997).
- Mastergrad i Public International Law fra London School of Economics and Political Science (2004).
- Advokatfullmektig i Wiersholm på slutten av 1990-tallet.
- Har jobbet ni år som advokat hos Regjeringsadvokaten.
- Seniorrådgiver og fagdirektør på Statsministerens kontor 2007–2016.
- Lagdommer i Borgarting lagmannsrett fra 2016–2018.
- Ekspedisjonssjef på Statsministerens kontor 2018–2024.
- Direktør for administrasjon i Norges Bank fra august 2024 til september 2025.
- Har sittet i flere offentlige utvalg, blant annet som leder for kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (2017–2021).
- Var medlem av IT-sikkerhetsutvalget som leverte sin innstilling til regjeringen i 2018.
- Tiltrådte som høyesterettsdommer i Norges Høyesterett 1. oktober 2025.

– Du kan ikke dreie keramikk hvis du tenker på tusen andre ting. Da klarer du ikke å sentrere leiren, forklarer hun.

Steen liker også at miljøet er fullstendig løsrevet fra jussen.

– Ingen spør hva jeg jobber med.

De spør heller hvilken glasur jeg har brukt.

Så vender hun tilbake til arbeidet i Høyesterett.

– Jeg har dyp respekt for ansvaret vi har. Det sitter i veggene her.

Hun tenker seg om.

– Det er et privilegium å jobbe her, men også et stort ansvar. Noen dager kjenner man mest på ansvaret, andre dager mer på privilegiet av å få være en del av kollegiet.

– Det er ikke «pynt på skuldrene». Det er ansvaret man kjenner.

– Første gang i Høyesterett

Jusstudent Ingrid Andrea Eggan Landsverk: – Interessant å se hvor grensene trekkes.

Landsverk følger behandlingen av saken om medvirkning til hatefulle ytringer. Rundt henne følger tidligere dommere forhandlingene fra forgylte oljemalerier.

– Bare menn, sier hun lavt og smiler.

Hun går fjerde året på jusstudiet ved Universitetet i Oslo. Juristen møter henne i en av pausene.

– Jeg er med Carl, for jeg har praksis hos statsadvokaten. De har laget et opplegg der jeg får være med rundt og følge ulike saker, forteller hun til Juristen og nikker i retning statsadvokat Carl Graff Hartmann, som står i skranken foran oss.

Hun beskriver praksisperioden som både spennende og krevende.

– Det er veldig gøy, men også veldig stressende. Det er ikke alltid så god koordinering med skolen. For eksempel er det fag som er obligatoriske, men som ikke tas opp. Da må man velge om man skal være med i Høyesterett eller være på forelesning.

Landsverk beskriver saken som går for Høyesterett som både interessant og dagsaktuell.

– Spesielt spørsmålet om medvirkningsansvar knyttet til hatefulle ytringer er veldig aktuelt med tanke

på sosiale medier og spredning. Det er jo ofte en oppfordring til å engasjere seg og spre ting videre på nett. Det synes jeg er veldig viktig å få avklart, sier hun og legger til:

– Det virker som Høyesterett er opptatt av om ytringene var rettet mot Ervin Kohn spesifikt eller mot jøder som gruppe. Det blir spennende å se dommen.

Ingen
egenandel

Digital legehjelp inkludert i medlemskapet

Ikke la solbrent hud, insektsbitt, allergi eller andre små og store plager komme i veien i sommer. Med Digital legehjelp får du rask hjelp uten å møte opp på legekontoret. Enten du er på ferie, på hytta, på stranda eller på farten med barna, får du hjelp der du er.

Digital legehjelp er inkludert i medlemskapet – helt uten ekstra kostnad. Du får snakke med lege eller sykepleier, som gir deg medisinsk rådgivning. Tjenesten gjelder også for ektefelle, samboer og barn, og den er åpen hver dag mellom kl. 07.30 – 23.00 – 365 dager i året.

Ta kontakt på telefon 21 89 79 23

60 år

JURIST
FORBUNDET

– Immun mot trynefaktor

Det er uinteressant å være den første blinde høyesterettsdommeren i Norge, mener Lars Marius Heggberget (53).

 Trine Lejon

En ny dommer er på vei til hovedstaden. Fra slektsgården i Trøndelag til Høyesterett i Oslo.

– Jeg vet litt om hvordan ting ser ut utenfor Oslo. Jeg tror det er forskjellige ting som er viktige for folk ulike steder i landet. Det er et litt annet perspektiv, understreker Lars Marius Heggberget til Juristen.

Men først må han finne et sted å bo.

– Jeg skal pendle. Det går jo, jeg har gjort det før, men det er ikke optimalt. Jeg trenger tid til det praktiske i forbindelse med oppstarten. Jeg må bli kjent i lokalene, lære datasystemene og trene opp førerhunden til å finne fram, forteller han.

Han har vært kommuneadvokat i Trondheim siden 2019 og har med

seg en solid erfaring fra kommune-Norge inn i dommerrollen.

– Jeg har representert kommunene og vet litt om hvilke problemstillinger de står i. Det er jo de som yter de fleste av de offentlige tjenestene til innbyggerne. Det er der veldig mye av rettsanvendelsen faktisk skjer. Mange av dem som anvender juss til daglig er ikke jurister, men lærere, sykepleiere eller andre ansatte i kommunen, sier Heggberget.

Da stillingen som høyesterettsdommer ble lyst ut, begynte Heggberget å vurdere om han skulle søke. Men han var usikker.

– Det er jo i Oslo, så det dro litt ned. Samtidig har jeg det veldig bra der jeg jobber i dag. Men jeg tenkte at det var en rolle jeg kunne bruke kompetansen min i og bidra til, sier han.

– Uaktuelt med tingretten

Høyesterett var det eneste nivået som kunne få ham til å vurdere en dommerrolle.

– Hvis jeg først skulle prøve meg som dommer, så var det helt uaktuelt å være i tingretten eller lagmannsretten. Det er en helt annen rettslogistikk. Ting forandrer seg mer underveis. Det er vitner og mer bevisførsel der, sier han.

Han innrømmer at han veide lenge fram og tilbake om han faktisk skulle sende inn søknaden til Høyesterett.

– Jeg hadde vurdert det litt fram og tilbake, men så slo jeg det egentlig fra meg. Det hadde vært artig, men så begynte jeg å fokusere på at det innebar pendling til Oslo og at det er slitsomt. Orker jeg det?

Avgjørelsen ble tatt helt på tampen av søknadsfristen.

– Jeg bestemte meg i løpet av den siste helgen etter å ha blitt mast litt på. Hadde det ikke vært for den dytten, så ville jeg ikke ha søkt, medgir han.

Hvem som ga ham dytten, vil han ikke si.

Frustrasjon over dommer

Heggberget har bakgrunn som advokat, stipendiat ved Universitetet i Oslo og tillitsvalgt i Juristforbundet.

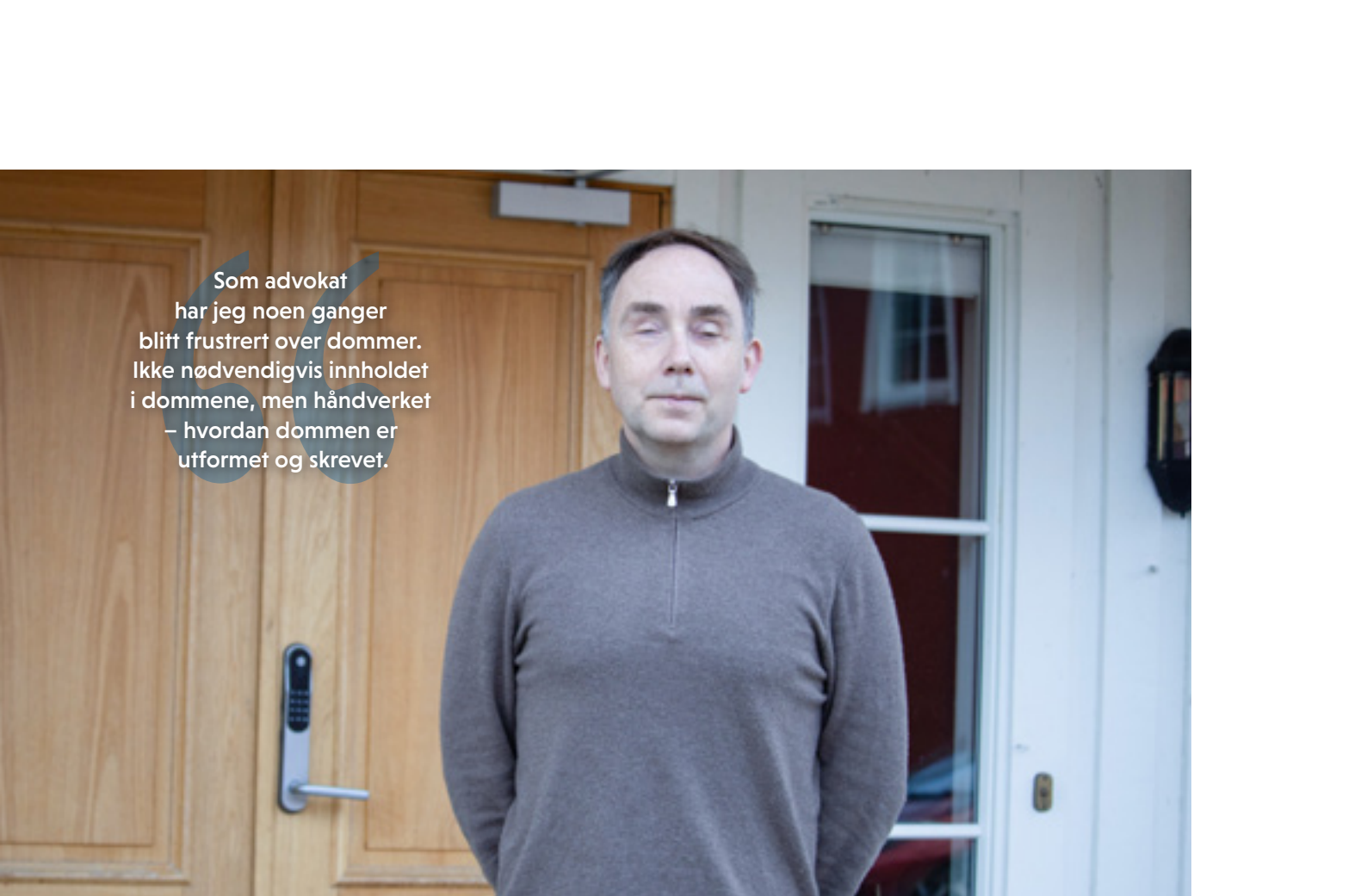
– Jeg er en generalist og tenker det er en styrke ved det norske systemet at dommere er generalister. Det er viktig å ha det perspektivet, så man motvirker silotenkning, konstaterer han.

Han liker språk. Men ikke stammespråk.

– Det holder ikke bare å skrive «særlig sårbare barn». Man må for-

Foto: Eskil Buseeth Folstad

A photograph of a middle-aged man with short dark hair, wearing a grey zip-up sweater, standing in front of a light-colored wooden door. To his right is a white-framed glass door. A semi-transparent blue speech bubble is overlaid on the left side of the image, containing white text.

Som advokat
har jeg noen ganger
blitt frustrert over dommer.
Ikke nødvendigvis innholdet
i dommene, men håndverket
– hvordan dommen er
utformet og skrevet.

– Jeg vet litt om hvordan ting ser ut utenfor Oslo. Jeg tror det er forskjellige ting som er viktige for folk ulike steder i landet, sier Lars Marius Heggberget (Foto: Eskil Buseth Folstad)

klare hva sårbarheten faktisk handler om, presiserer han.

Som advokat har han kjent på frustrasjon over hvordan enkelte dommer er skrevet.

– Jeg har naturlig nok noen ganger blitt frustrert over dommer. Ikke nødvendigvis over innholdet i dommene, men håndverket – hvordan dommen er utformet og skrevet, sier han, før han fortsetter:

– Du skal jo skrive en dom så den som taper skjønner hvorfor den taper. Det skal ikke bare være «vitnet sa slik, dokumentet viser slik», og så to linjer på slutten om at retten etter en helhetsvurdering har kommet til dette. Det gir jo ikke så mye for den som taper, sier Heggberget.

Interessen for språk kan spores tilbake til videregående skole i

Frankrike hvor han fikk en klassisk skolering i litteratur, filosofi og argumentasjon.

– Alt skulle bygges opp med tese, antitese og syntese. Det har jeg egentlig fortsatt med etterpå.

Tillit og fordommer

Heggberget mener Høyesterett har en viktig rolle i å avklare rettsstillingen, men også i å bevare tilliten til domstolene.

– Høyesteretts uavhengighet er kjempeviktig. Men i bunn og grunn er man avhengig av tillit. At folk har tillit til at Høyesterett faktisk er uavhengig og forstår hva som er viktig for folk, sier han.

Heggberget sier han har forståelse for at offentligheten er opptatt av at han blir den første blinde høyesterettsdommeren i Norge.

– Men jeg er ikke ute på noe blindekamp-prosjekt. Jeg har bare lyst til å gjøre jobben.

Han bruker skjermleser og lyd for å lese dokumenter og forberede saker.

– Jeg kan jo lese dokumenter veldig, veldig fort. Jeg leser med høy lydhastighet, så folk skjønner ofte ikke hva som blir sagt når de hører det. Men jeg er vant til det.

Han forteller at noen fortsatt undrer seg over hva blinde faktisk kan gjøre.

– Noen blir overrasket over at jeg som blind klarer å skrive et brev, sier han.

Selv tenker han ikke at slike reaksjoner nødvendigvis handler om vond vilje.

– De fleste av oss har vel fordommer, også jeg. Men man må være åpen for å justere dem.

Lars Marius Heggberget i retten i rollen som kommuneadvokat. Her fra Overvik-saken som har fått stor medieomtale.
(Foto: Johanne Østbø)

Han mener samtidig at folk ofte overvurderer hvor mye man kan lese av et menneske visuelt.

– Jeg blir jo i alle fall ikke påvirket av hvordan advokatene i skranken ser ut. Jeg er immun mot trynefaktor, sier han.

Samtidig beskriver han hvordan det å orientere seg i nye omgivelser krever mer energi.

– Jeg bruker veldig mye på å navigere og få med meg det som skjer rundt meg.

Likevel er det først og fremst rollen som motiverer ham.

– Jeg håper at jeg får bidratt. Det er egentlig ikke et selvrealiseringsprosjekt. Jeg tror faktisk jeg har litt å bidra med, og da har jeg lyst til å bruke det.

Lars Marius Heggberget

- Bor i Melhus kommune i Trøndelag. Driver en gård på Kvål som har vært i slekten siden 1787.
- Utdannet jurist fra Universitetet i Oslo (1998).
- Cand. mag. med historie grunnfag og fransk mellomfag.
- Advokatfullmektig og advokat i Wiersholm fra 1998-2002.
- Stipendiat ved Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo. Fra 2001–2004.
- Jobbet fra 2004–2018 som advokat hos kommuneadvokaten i Oslo.
- Advokat i SANDS i Trondheim fra november 2018 til april 2019.
- Kommuneadvokat i Trondheim fra april 2019.
- Har tidligere hatt flere verv i Juristforbundet: vært leder og nestleder for kommuneseksjonen i Oslo kommunes juristforening, nestleder og senere leder i Juristforbundet seksjon kommune og medlem av hovedstyret i flere perioder.
- Ble innstilt som ny dommer i Høyesterett i mars i år og utnevnt til høyesterettsdommer i statsråd 17. april.

Kvinner topper sjeldnere innstillinger til Høyesterett

Kvinner som søker dommerembeter i Høyesterett, blir ofte innstilt – men sjeldnere rangert som nummer én, ifølge professor Gunnar Grendstads analyse av rekrutteringen gjennom 20 år.

 Trine Lejon

Professor Grendstad ved Universitetet i Bergen (UiB) har analysert rekrutteringen til Høyesterett fra 2004 til 2025 og gjennomgått 21 utlysninger, 33 dommerembeter og 130 søkere i perioden 2002–2026.

Han mener en langvarig skjev kjønnsbalanse kan ha betydning for domstolens legitimitet.

– Høyesterett er tjent med at den deskriptive representasjonen over tid ikke avviker betydelig fra befolkningen, sier han til Juristen.

- Større rom

Ifølge Grendstad tilsier teorien at folk lettere anerkjenner avgjørelser fra organer med en sammensetning som speiler dem.

Han peker også på at det kan være lettere å oppnå bedre kjønnsbalanse dersom flere embeter lyses ut samtidig.

– Flere embeter kan gi Innstillingsrådet større rom til å inngå kompromisser, skriver han.

Leder for Innstillingsrådet for dommere, Unni Sandbukt. (Foto: Ståle Åbotsvik)

- Ambisiøse kvinnelige advokater

På spørsmål om hva som kan bedre kjønnsbalansen, svarer Grendstad at flere dyktige kvinner må søke.

Han peker samtidig på at Innstillingsrådet oftere rangerer menn øverst fordi rådet vurderer dem som de beste kandidatene.

– På tilbudssiden måtte det trolig være at dyktige og ambisiøse kvinnelige advokater, gjerne i sine nettverk, legger en strategi for hvordan man kan posisjonere seg best mulig til kommende utlysninger, sier han.

Leder for Innstillingsrådet for dommere, Unni Sandbukt, sier rådet er godt kjent med kjønnsbalansen i både Høyesterett og øvrige domstoler.

Hun presiserer at hun uttaler seg på vegne av Innstillingsrådet, og viser til at rådets oppgave er å foreta en samlet vurdering av den enkelte søkers faglige kvalifikasjoner og personlige egnethet i samsvar med kvalifikasjonsprinsippet, jf. statsansatteloven § 3 og domstolloven § 55.

Innstillingsrådet avviser at hensynet til kjønn går foran kvalifikasjoner, og understreker at hver innstilling bygger på en samlet vurdering av søkerne opp mot hverandre.

– I lys av dette skal rådet vurdere søkeren opp mot de andre kandidatene. Vurderingen og rangeringen i den enkelte innstilling, avhenger dermed av søkermassen og «konkurransesituasjonen». Dette har ført til den omtalte kjønnsfordelingen i Høyesterett, sier Sandbukt til Juristen.

Hun viser til at det samlet sett innstilles flere kvinner enn menn til domstolene, selv om søkermassen er ganske balansert når det gjelder kjønn.

– Hensynet til kjønnsbalansen kan ikke gå foran de faglige og personlige kvalifikasjonene til kandidatene. I likhet med en del andre hensyn, kan det vektlegges i en samlet vurdering, hvis kandidatene er tilnærmet likt kvalifiserte. Denne kvalifikasjonsvurderingen er den samme uansett hvor mange embeter rådet skal innstille til, understreker Sandbukt.

Flere kvinnelige advokater enn noensinne

– men toppen henger etter

Mens mennene sakker etter, har antallet kvinnelige advokater økt markant de siste fem årene. De er i flertall både blant nye advokater og advokatfullmektiger og dominerer rekrutteringen til yrket.

 Trine Lejon

Det viser tall Juristen har gjennomgått fra årsrapportene til Advokattilsynet og det tidligere Tilsynsrådet for advokatvirksomhet for perioden 2020-2025.

Samlet har antallet advokater økt fra 8306 i 2020 til 9940 i 2025. Men størst har veksten vært blant kvinner.

Antallet kvinnelige advokater har økt med rundt 40 prosent i perioden, fra 3131 til 4385, mens økningen blant menn har vært langt mer moderat, fra 5175 til 5555 – en vekst på rundt 7 prosent. Kvinner har samtidig vært i flertall blant nye advokater hvert år.

Drevet av kvinner

Blant nye advokatbevillinger har kvinneandelen vært tydelig høyere enn menns i de siste fem årene. I 2025 fikk 438 kvinner bevillinger mot 273 menn.

Kvinner har vært i flertall blant advokatfullmektiger gjennom hele perioden. I 2020 var det 523 kvinner mot 310 menn – i 2025 er bildet det samme.

Veksten i advokatbransjen de siste årene har i stor grad vært drevet av kvinner. Samtidig har forskjellen mellom kvinner og menn blitt redusert.

Mens antallet mannlige advokater har økt moderat, står kvinner for størstedelen av veksten i perioden.

Tallene sier ikke hva som skjer videre i karriereløpet – hvem som blir værende, hvem som faller fra, eller hvorfor.

Stabil rekruttering – med ett tydelig unntak

Ser man utviklingen år for år, fremstår veksten i antall advokater som jevn og stabil gjennom hele perioden, uten tydelige tilbakeslag.

Rekrutteringen inn til yrket følger i hovedsak et tilsvarende mønster. Antallet nye advokatbevillinger ligger relativt stabilt fra år til år, med én klar topp i 2022, som skiller seg markant fra nivået både før og etter.

Etter toppåret i 2022 faller antallet nye bevillinger tilbake til et nivå som samsvarer med tidligere år, før det igjen øker noe frem mot 2025.

Færre fullmektiger etter toppår

Utviklingen blant advokatfullmektiger peker i en litt annen retning. Her øker antallet frem til 2022, før det deretter faller tre år på rad.

Fra toppnivået på 999 i 2022 er antallet redusert til 826 i 2025.

Nedgangen skjer parallelt med at kvinneandelen forblir høy. Selv med færre fullmektiger totalt, utgjør kvinner flertallet gjennom hele perioden.

Dermed peker tallene i én retning: Rekrutteringen er stabil – og i økende grad kvinnelig.

Farah Ali.
(Foto: Bjarne Krogstad)

Bransjen kan ikke lenger hevde at årsaken til få kvinnelige partnere er mangel på kvinner.

– Farah Ali

– Ikke et rekrutteringsproblem

Leder for kvinneutvalget i Juristforbundet, Farah Ali, mener rekrutteringstallene ikke er et bevis for likestilling. Hun jobber til daglig som advokat og juridisk sjef i Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon.

– Nettopp disse tallene er det vi i kvinneutvalget har forsøkt å avkle: Bransjen kan ikke lenger hevde at årsaken til få kvinnelige partnere er mangel på kvinner, understreker Ali.

Hun peker på at kvinner både har økt i antall og dominerer rekrutteringen inn i yrket.

– Men til tross for dette har andelen kvinnelige partnere bare økt svakt i samme periode, til rundt én av fire. Utviklingen i toppen står ikke i forhold til rekrutteringen, sier hun.

Ifølge Ali viser tallene en bransje der kvinner kommer inn i flertall, men ikke får tilsvarende gjennomslag på toppen.

– Når flertallet er kvinner ved inngangen til yrket, blir kjønnsbalansen på toppen et spørsmål om styring og

Hanne Heide-Krüger.
(Foto: Privat)

prioriteringer – ikke et rekrutteringsproblem. Likevel fortsetter advokatbransjen å snakke som om vi bare må “vente litt, det kommer flere kvinner”, til tross for flere tiår med kvinnelig flertall blant både jusstudenter og nyutdannede, sier Ali.

Hun mener utfordringen ligger senere i karriereløpet.

– Kvinnene kommer inn – og i flertall – men gjennomslaget på top-

pen går langt saktere enn rekrutteringsgrunnlaget skulle tilsi.

Kvinneutvalget har pekt på strukturelle forhold som lange fakturerbare dager, partneropptaksmødeller og krav til konstant tilgjengelighet som drivere for frafall – særlig i 30–45-årsfasen.

Ali mener dette handler om rammevilkår, ikke ambisjoner.

– Jeg opplever at disse poengene er en nøkkel for å forstå dagens situasjon. Jeg har lenge argumentert for at det ikke handler om ambisjonsmangel hos kvinner, men om rammevilkår og belønningssystemer som gir kjønnsforskjeller i både lønn og posisjon – spesielt etter permisjoner og perioder med økt omsorgsansvar.

– Fortsett en jobb å gjøre

Hanne Heide-Krüger er advokat i Franzefoss AS. Hun er leder av Bedriftsjuristene i Juristforbundet, og sitter i styret i Juristforbundet Privat.

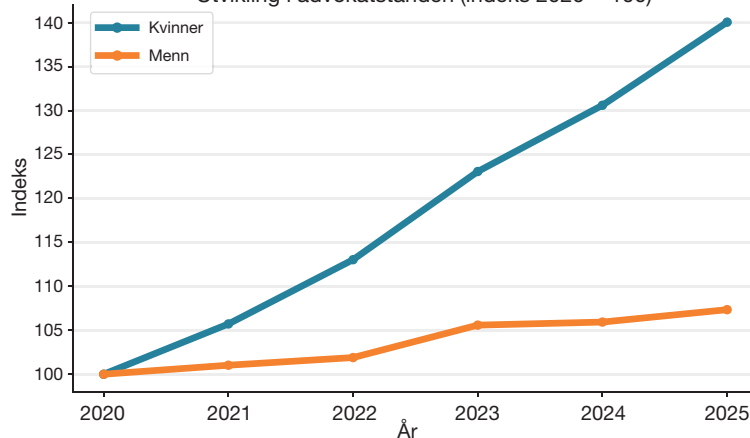
Hun deler vurderingen av at kvinneandelen ikke gjenspeiles på de øverste nivåene.

– Det er veldig bra at mange kvinner velger juristyrket. Samtidig gjenspeiles ikke dette i samme grad på senior- og partnernivå i de tradisjonelle advokatfirmaene, sier hun.

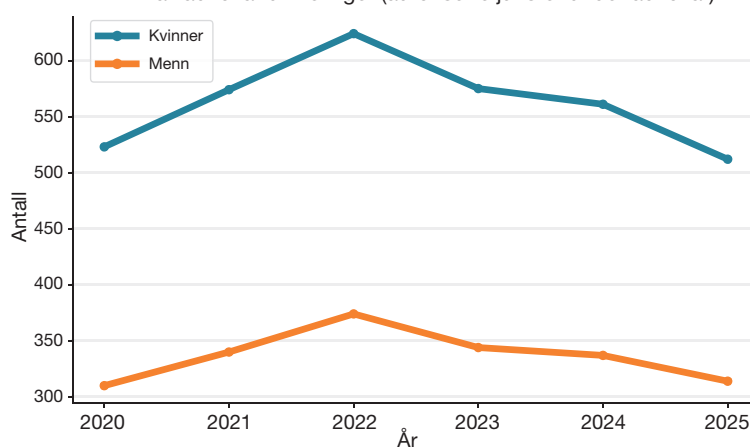
Hun peker på flere forhold som kan bidra til å forklare utviklingen og mener full likestilling på alle nivåer i bransjen fortsatt gjenstår og at det er viktig å få til.

– Strukturelle forhold knyttet til karriereløp, arbeidstidskrav, prestasjonsmåling og uformelle nettverk er viktige faktorer som må bli belyst og jobbet med videre, påpeker Heide-Krüger.

Utvikling i advokatstanden (indeks 2020 = 100)

Antall advokatfullmektiger (autoriserte jurister under advokat)

Advokatfullmektiger er jurister på vei mot advokatbevilling, og må være autorisert av tilsynsmyndigheten. Kvinner utgjør flertallet gjennom hele perioden.

Antall advokater

Om tallgrunnlaget

- Tallene er hentet fra årsrapporter fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Advokattilsynet for perioden 2020–2025.
- For årsrapporten for 2022 er det et mindre avvik mellom totalantall og kjønnsfordeling blant advokatfullmektiger.
- Tallene for 2025 må tolkes med varsomhet, ettersom året er det første etter innføringen av ny advokatlov og etableringen av Advokattilsynet.

Ingvill Kvernmo.
(Foto: Arbeidstilsynet)

Advokatfirmaer fikk pålegg etter tilsyn

Tilsyn med flere advokatfirmaer har avdekket betydelige mangler.

– Alvorlig, sier direktør Ingvill Kvernmo i Arbeidstilsynet.

 Trine Lejon

I mai var tilsynsrapportene klare og de ble oversendt tolv advokatfirmaer. Der kommer det frem at Arbeidstilsynet har avdekket det de kaller «betydelige» mangler ved registrering av arbeidstid hos flere av advokatfirmaene.

Arbeidstilsynet legger særlig vekt på at høyt arbeidspress kan være helseskadelig.

– Det er alvorlig. For å ha kontroll på arbeidstiden, må arbeidsgiver vite

når de ansatte har jobbet, sier direktør i Arbeidstilsynet, Ingvill Kvernmo.

– Ansatte i advokatbransjen skal ha en arbeidstid som er lovlig og forsvarlig. Vi forventer at arbeidsgiverne i bransjen følger arbeidsmiljøloven, inkludert arbeidstidsbestemmelsene, understreker hun.

Lange arbeidsdager og høyt arbeidspress over tid påvirker balansen mellom jobb og fritid, og kan blant annet gi søvnvansker, psykiske plager og øke risikoen for hjerte- og karsykdommer og kreft, ifølge tilsynet.

Alle de tolv advokatfirmaene har fått varsel om at de må rette opp i ett eller flere brudd. Varsel om pålegg betyr at virksomhetene kan komme med sine tilbakemeldinger innen tre uker, før Arbeidstilsynet eventuelt vedtar påleggene. Fristen for å oppfylle påleggene er satt til 25. september.

Sju av de tolv advokatfirmaene har fått varslet pålegg om registre-

ring av arbeidstid. Når start- og sluttpunkt for arbeidstiden ikke er registrert, får ikke arbeidsgiver den nødvendige oversikten.

– Arbeidstilsynet får heller ikke kontrollert at de overholder alle reglene for arbeidstid. Vi må for eksempel kunne sjekke om de ansatte jobber om natta, og at de har lovpålagt arbeidsfri, sier hun.

Må dokumentere

– Vi vurderer overtredelsesgebyr i hver enkelt sak, basert på alvorlighetsgrad og øvrige forhold. Et overtredelsesgebyr er en økonomisk sanksjon og størrelsen fastsettes konkret i hver sak, svarer direktør Ingvill Kvernmo i Arbeidstilsynet på spørsmål fra Juristen om hvor store gebyrene kan bli.

Selv om firmaene skulle ha imøtekommet påleggene og oppfylt kra-

vene innen fristen, kan det komme overtredelsesgebyr, ifølge Kvernmo.

– Hva er det alvorligste dere har funnet?

– Det mest alvorlige funnet gjelder manglende registrering av arbeidstid. Et hovedfunn er at mange ikke registrerer arbeidstiden korrekt, svarer Kvernmo.

– Vi har sett at i flere firmaer jobber advokatfullmektigene over 100 timer overtid i løpet av fire uker. Enkelte advokatfullmektiger har også arbeidsuker på 88,5 timer. I enkelte tilfeller har advokatfullmektiger jobbet 40 dager i strekk, påpeker hun.

Arbeidstilsynet har også sett at advokatfullmektiger ikke har hatt fri over sju timer før neste arbeidsdag.

– I flere tilfeller er den lovpålagte hviletiden redusert til ned mot sju timer mellom arbeidsøkter, sier Kvernmo.

Advokatfirmaene må dokumentere hvordan de vil rette opp forholdene.

– Deretter vurderer vi behovet for videre oppfølging. Dersom vi får ny informasjon eller tips, kan det bli aktuelt å følge opp ytterligere, sier Kvernmo.

Hun legger til at hun opplever et godt samarbeid med bransjen, Juristforbundet og Advokatforeningen.

– Uavhengig av tilsynene ser vi positivt på det å etablere et samarbeid med bransjen og virksomhetene for å sørge for at advokatfullmektigene får en levelig arbeidstid med god balanse mellom arbeid og fritid.

Startet i januar

Arbeidstilsynet startet i januar tilsyn med tolv advokatfirmaer etter flere saker i Dagens Næringsliv om ulovlig arbeidstid og lange arbeidsuker for advokatfullmektiger. Alle firmaene ble bedt om å oversende dokumentasjon i februar.

I tillegg har Arbeidstilsynet gjennomført konfidensielle dybdeintervjuer med advokatfullmektiger i fem av firmaene. Det ble satt av flere timer til hvert firma og intervjuene ble gjen-

Sverre Bromander. (Foto: Juristforbundet)

nomført før påske. Juristforbundet tok til orde for slike intervjuer for å gi et mer presist bilde av arbeidssituasjonen.

Dybdeintervjuene har vært svært nyttige for å gi et mer helhetlig bilde av arbeidssituasjonen, ifølge Kvernmo.

– Kan dere si noe generelt om hva som har kommet fram fra samtalene?

– Intervjuene er anonyme, og det som kommer frem der kan ikke knyttes til enkeltpersoner. Det de sier i samtalene skal ikke identifiseres. Fullmektigene beskriver arbeidshverdagen sin, og intervjuene utfyller den skriftlige dokumentasjonen.

Ifølge Advokatilsynet finnes det i underkant av 1.800 advokatfirmaer og 1.933 advokatfullmektiger i Norge.

En undersøkelse fra Juristforbundet viser at 57 prosent av fullmektigene i store advokatfirmaer jobber mer enn 69 timer i uken. De som overskrider grensen, gjør det i snitt åtte uker i året. En av fire oppgir også at de har flyttet timer for å unngå at timelistene viser ulovlig høy arbeidsbelastning.

– Kraftig korreksjon

– Det vi ser er en kraftig korreksjon til en bransje som over tid har hatt

for dårlig kontroll på egen arbeidstid og annen etterlevelse av arbeidsmiljøloven. Når alle de undersøkte firmaene får varsel om pålegg, viser det at dette er et systemproblem, sier president Sverre Bromander i Juristforbundet.

Arbeidsgiver har et tydelig ansvar for å ha kontroll på arbeidstiden og gjøre forsvarlige vurderinger av belastning, understreker Bromander.

– Når det svikter på så grunnleggende områder, er det et ledelsesproblem. Det er, som Arbeidstilsynet påpeker, de ansattes liv og helse som i ytterste konsekvens ligger i potten her, sier Bromander og legger til:

– Samtidig synes jeg det er på sin plass å påpeke at når vi vet hvor mye risikoen for å gjøre feil øker ved for lange arbeidsdager, for mye nattarbeid, så bør dette også være høyst relevant for klientene.

Han mener det er svært positivt at tilsynet har hatt et godt samarbeid med firmaene.

– Vi ser frem til å fortsette dialogen med Arbeidstilsynet, og til nye møter om hvordan vi sammen kan bidra til bedre etterlevelse og en mer bærekraftig arbeidshverdag i advokatbransjen, sier Bromander.

Viktige verv på valg i Juristforbundet

Fra forrige landsmøte i 2024.
(Foto: Tore Letvik)

Både president og andre sentrale verv skal velges under Juristforbundets landsmøte til høsten.

 Ole-Martin Gangnes

En rekke tillitsverv skal fylles ved valg under Juristforbundets landsmøte 13.-14. november i år. Landsmøtet 2026 skal velge både president, visepresident, to styremedlemmer og et felles varamedlem for disse to til hovedstyret.

Presidenten velges første gang for fire år, senere for to år av gangen.

Sittende president Sverre Bromander ble valgt i 2022, og er derfor på valg igjen i år.

Delegatene på landsmøtet skal også velge personer til kontrollkomiteen, valgkomiteen og ledere av forbundets kvinneutvalg og inkluderings- og mangfoldsutvalg.

Juristforbundets medlemmer kunne foreslå kandidater til vervene for valgkomiteen innen fristen 1. mai.

– En rekke verv å besette

Valgkomiteen ledes av Kjetil Bruland Sørensen.

– Vi har startet arbeidet og begynt på å avklare situasjonen til sittende medlemmer sa Bruland Sørensen til Juristen i april og opp-

lyste at de hadde fått en del innspill fra medlemmene.

– Vi har en rekke verv å besette, som både hovedstyremedlemmer, kontrollkomiteen og utvalgsledere for Kvinneutvalget og Inkluderings- og mangfoldsutvalget.

Innstillingene fra valgkomiteen foreligger ikke i skrivende stund.

Med seg i valgkomiteen har han Thor Tingbø (JF-Kommune), Cathrine Ødegaard Petersen (JF-Stat), Fredrik Riise (JF-Privat) og Kirsten Bleskestad (JF-Dommerforeningen).

Juristforbundets landsmøte skal avholdes på Soria Moria Hotell i Oslo og det vil bli mulig for alle medlemmer å følge landsmøtet digitalt, opplyser Juristforbundet.

Foto: iStock/PaperKites

Pensjonstiden er noe du skal glede deg til, ikke bekymre deg for

Mange blir overrasket når de får se hvordan økonomien faktisk ser ut den dagen arbeidslivet er over. Har du råd til å leve slik du ønsker som pensjonist?

Sammen med rådgiveren din i Handelsbanken kan du lage en pensjonsplan som gir deg trygghet, forutsigbarhet og mer å glede deg til. Med god planlegging kan du få mer igjen for et langt og godt arbeidsliv.

Husk at du får medlemspris på pensjon i Handelsbanken.

Les mer her

Se alle fordelene på handelsbanken.no/juristforbundet

60 år

JURIST
FORBUNDET

Over halvparten av ledere for politijurister opplever for høy arbeidsmengde

Høyt arbeidspress og begrenset handlingsrom i rollen er hverdagen til mange som leder politijurister, ifølge undersøkelse. Samtidig står tusenvis av straffesaker i kø.

 Trine Lejon

I alt 52 prosent av ledere for politijurister sier de opplever at arbeidsmengden er for stor. Det er langt flere ledere av påtalejuristene som mener dette. I alt 36 prosent av ledere for sivile jurister svarer det samme, viser en medlemsundersøkelse utført av Politijuristene blant ledere av påtalejurister og sivile jurister i politiet.

Leder Marianne Børseth Steensby for Politijuristene sier til Juristen årsaken er at lederspenntet og oppgavene har økt over tid.

– Politiet har en veldig høy gjennomsnittstrekke av ansatte, som gjør at ledere må bruke mye av arbeidstiden på intervjuer og innstillinger. Ledere med høy kompetanse og høy lønn må dessverre også utføre administrative og praktiske oppgaver. Dette tar tid fra andre lederoppgaver, understreker Børseth Steensby.

Går utover trivselen

Arbeidsmengden får også tydelige utslag for de ansatte. I undersøkelsen oppgir 45 prosent av lederne at de

Marianne Børseth Steensby

føler seg stresset eller utilstrekkelige, mens 35 prosent sier at arbeidet går utover fritid og familieliv.

Videre svarer rundt 17 prosent at de vurderer å slutte innen to til tre år som følge av for høy arbeidsbelastning, og 29 prosent oppgir at arbeidet gjør dem svært slitne.

En av tre ledere mener arbeidsmengden går utover trivselen, og 21 prosent svarer at belastningen påvirker helsen negativt.

Over halvparten oppgir også at arbeidssituasjonen har ført til tankekjør, i større grad blant ledere for sivile jurister enn for ledere blant påtalejurister.

Samtidig mener 59 prosent at flere ansatte vil kunne redusere stress og arbeidsbelastning. Mange peker også på bedre balanse mellom jobb og fritid som et viktig tiltak.

I fritekstsvarene peker lederne særlig på stort lederspenntet, omfattende

administrative oppgaver og for lite tid til faktisk ledelse som sentrale utfordringer. I tillegg trekkes ressursmangel, høy turnover, uklare styringssignaler, tidsmangel og arbeidsmiljøutfordringer som viktige faktorer.

– Ingen ledige politiadvokater

Børseth Steensby mener oppskriften på å senke arbeidspresset for lederne er å få flere ansatte og dermed også flere ressurser å spille på – som igjen leder til bedre resultater.

– Noe alle ledere er opptatt av, sier hun og viser til sakene som ligger på vent.

Børseth Steensby er fagforeningsleder for 1.100 påtalejurister i Norge – som har ansvaret for alle innkomne straffesaker.

– Det er 17.000 straffesaker som ligger på vent fordi ingen har ledige politiadvokater som kan ta sakene for retten. Sakene er etterforsket. Alt er gjort i straffesakene – de er helt klare. Det er bare ingen ledig politiadvokat til å påtalebehandle dem, sier hun før hun legger til:

– Vi hadde ansvaret for cirka 340.000 nye straffesaker i fjor. Det blir 309 straffesaker per jurist. Da skjønner du hvor høyt arbeidspresset er.

Flere positive trekk

Undersøkelsen viser samtidig at syv av ti ledere oppgir at de gjennomførte medarbeidersamtaler med alle ansatte i løpet av 2024 og 2025.

Videre svarer 58 prosent at de har gode eller svært gode muligheter

til å opprettholde høy kvalitet i ledelsesarbeidet med dagens lederspenn – altså hvor mange medarbeidere de har ansvar for.

Samtidig er det tydelige forskjeller mellom gruppene. Blant ledere for sivile jurister oppgir 15 prosent at de har svært gode forutsetninger for å utøve god ledelse, mot bare syv prosent blant påtalejuristene.

Flertallet av juristene er også fornøye med oppfølgingen fra nærmeste leder. Til sammen 75 prosent oppgir at de er fornøye, hvor 28 prosent er svært fornøye og 47 prosent ganske fornøye.

Likevel svarer nær én av fire at de enten er misfornøye eller stiller seg nøytrale til støtten de får fra sin nærmeste leder.

Undersøkelsen ble gjennomført desember i fjor og januar i år og ble sendt til 130 medlemmer. I alt 86 ledere svarte på undersøkelsen. Av lederne som har svart på undersøkelsen, er 69 prosent ledere for påtalejurister, mens 27 prosent er ledere for sivile jurister.

– Ikke arbeidspress som får juristene til å slutte

Mens mange ledere for politijurister rapporterer om høyt arbeidspress, peker seksjonssjef Anne Engebu på saksmengder og gjennomtrekk.

Seksjonssjef Anne Engebu leder en seksjon ved Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum, som er en enhet underlagt Oslo politidistrikt. Hun har lederansvar for 15–20 ansatte.

På arbeidsplassen er om lag 90 av 158 ansatte jurister.

– Vi er det største namsfogdkontoret i landet og er et kompetansesenter, selv om de ulike distrikt også har sine egne fagansvarlige. Vi har en høy andel ansatte under 30 år, mange nyutdannede som kommer rett fra studier, sier Engebu.

I motsetning til funnene i lederundersøkelsen, opplever Engebu ikke arbeidspress som hovedutfordringen.

Ulrik Sand Winge (31) og Lima Rezaei (34) jobber som namsfullmektiger etter at de ble ferdige med jusstudiene i henholdsvis 2020 og 2021. Seksjonssjef Anne Engebu bak. – Vi får stadig flere krevende saker fordi menneskene som snakker med oss har flere og tyngre ting de sliter med, sier Winge.

– De fleste ledere skulle nok ønske de hadde mer tid til ledelse, sier seksjonssjef Anne Engebu ved Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum.

– Det er stort sett lett å ansette jurister, men det har variert og det er litt ulikt når på året vi lyser ut stillinger. Det er derimot vanskeligere å beholde juristene. Mange unge ønsker å prøve ulike jobber. Tidligere var det vanligere å bli lenger i én stilling. Jeg opplever at mange går videre litt for raskt – ett til to-tre år hos oss er kort tid, og de kunne ha lært mer før de går videre, sier hun.

Får konsekvenser for arbeidshverdagen

Hun peker på høy gjennomtrekk av ansatte som en hovedutfordring.

– Vi har høy turnover, og det henger særlig sammen med at mange oppgir at de vil prøve noe nytt. Ingen oppgir høy belastning som grunn til å slutte. Flere ansatte ville hjulpet, men ikke løst alt.

Det får konsekvenser for arbeidshverdagen til Engebu.

– Mye av min tid går til nyansettelser. Hadde vi beholdt ansatte ett år ekstra, ville vi hatt bedre flyt. Det krever mye ressurser å stadig lære opp nye. Som leder må man balansere personaloppfølging og administrative oppgaver. De fleste ledere

skulle nok ønske de hadde mer tid til ledelse.

Arbeidsmiljø og lønn spiller også inn.

– De ansatte trives godt sosialt, og det er ofte det som gjør at de blir litt lenger. Lønn spiller også inn – vi er ikke lønnsledende, men forsøker å ligge greit på startlønn.

Høyt tempo

– Arbeidsmengden er stort sett ikke for høy. Det er høyt tempo og mye å gjøre, men det er vi vant til, og det oppleves ikke som negativt. For mine ansatte er det viktig at jeg er tilgjengelig når de trenger det.

Hun peker på forskjeller fra påtale.

– De slutter ikke på grunn av arbeidspress. Presset er høyere i påtale, hvor man har egne porteføljer og ansvar for å ferdigstille saker. Hos oss har man ikke personlig eierskap til sakene på samme måte, og dermed oppleves presset annerledes.

– Porteføljeturister på gjeldsseksjonen kan likevel kjenne på et høyere press, mer likt det man ser i påtale.

På utleggssaker har Namsfogden et målkrav om behandling innen 60 dager.

– Men har nå rundt 14.000 saker som er over fristen. Lang saksbehandlingstid er uheldig både for publikum og kredittsamfunnet. Det siste året har vi jobbet nasjonalt for å redusere restanser og hjulpet hverandre på tvers av distrikter, forklarer Engebu og legger til:

– Kvalitet er helt avgjørende. Vi er jurister, og hovedoppgaven er å fatte korrekte avgjørelser. Samtidig står vi i en konstant balanse mellom kvalitet og kvantitet.

Namsfogden håndterer en stadig større saksmengde, særlig gjeldssaker. Ifølge Engebu.

– Flere søker gjeldsordning fordi de har en uoverkommelig gjeldsbyrde. Dette gir større porteføljer og lengre saksbehandlingstid, sier hun.

Politiledere nyanserer arbeidspresset: – Mer komplekst

Politiinspektør Ole Bjørn Sakrisvold kjenner igjen arbeidspresset lederundersøkelsen viser, men mener økt kompleksitet og krevende prioriteringer gjør arbeidsdagen utfordrende.

– Jobb i staten – særlig som politijurist eller leder med saksansvar – er svært krevende og spiser av fritiden, sier Sakrisvold.

Han er for tiden påtaleseksjonsleder ved Felles enhet for påtale i Sør-Øst politidistrikt, med base i Skien og Tønsberg.

Sakrisvold har hatt flere tunge lederroller i politiet gjennom flere tiår, blant annet som politiadvokat og leder for påtaleseksjonen i Vestfold, hvor han har hatt det overordnede ansvaret for juridiske vurderinger i store straffesaker. Han har også vært konstituert visepolitimester, seksjonsleder og politiinspektør.

Ifølge Politijuristenes lederundersøkelse oppgir over halvparten, 52 prosent, av påtalejuristene i politiet at de opplever at arbeidsmengden er for stor, mot 36 prosent blant sivile jurister.

Han er ikke overrasket over at mange ledere for politijurister opplever arbeidspresset som høyt og mener belastningen over tid kan få konsekvenser for rekrutteringen.

– Det kan bli vanskelig å rekruttere hvis flere undersøkelser viser de samme belastningene over tid.

Samtidig peker han på at mange ledere har et stort ansvarspenn.

– Mange ledere har for mange ansatte under seg, noe som går utover kvaliteten i arbeidet, sier Sakrisvold.

– Mye moro

Han peker på organisering som én mulig forklaring på utfordringene

ledere for politijurister opplever i arbeidshverdagen.

Samtidig peker han på at jobben består av kontinuerlige vurderinger og uforutsigbarhet, noe som også gjør den krevende.

– I jobben er det løpende vurderinger hele tiden. Det som er moro, er nettopp at du kommer på jobb og aldri helt vet hva dagen bringer. Men det er ganske mange krevende situasjoner som ledere står i, gjennom sine medarbeidere. Det gir jo undersøkelsen noe svar på, at politijuristene føler at det kan være en krevende til tider.

Han peker også på at medietrykket rundt politiets arbeid kan oppleves belastende.

– Medarbeiderne mine blir ofte møtt med kritikk og vurdert ut fra det som ikke blir gjort, heller enn alt det gode arbeidet de faktisk leverer. Noe vil alltid glippe, og da får de gjerne kritikk – berettiget eller ikke – og det er det en del som føler er vanskelig. Som ledere må vi gi trygghet gjennom opplæring og oppfølging, og det krever mye. Jobben som jurist er krevende i seg selv, og man risikerer også straffeansvar hvis man gjør feil, sier Sakrisvold.

Han er ikke overrasket over funnene i undersøkelsen, men mener den har en problemorientert og negativ vinkling som inviterer til negative svar.

Samtidig understreker han at det også finnes mye som fungerer

godt, og viser til trivsel, humor, gode kollegaer og meningsfullt arbeid.

– Må ikke glemme menneskene

Sakrisvold mener utviklingsarbeidet i politiet må balansere teknologi og menneskelige hensyn.

– Fordi utvikling driver vi med i politiet hele tiden, og jeg ser at nå kommer det en voldsom utvikling videre fremover. Da må man huske på at det er mennesker oppi dette, som vi også skal ta vare på, slik at man ikke bare hekter seg opp i KI, teknologi, data og nye systemer, men også huske at det er mennesker der, understreker Sakrisvold.

Han peker også på behovet for bedre systemer og organisering.

– Det handler om at vi må få på plass nye systemer, datasystemer som snakker bedre sammen, samhandlingsarenaer som gjør at man begrenser antall mennesker som sitter på vakt. Vi må se på alle mulige løsninger for å effektivisere, men samtidig minner jeg om at det er mennesker som sitter og jobber her. Som har både barn og familie. Det må vi ikke glemme i alt dette.

Ifølge Sakrisvold er ikke arbeidsmengden nødvendigvis større enn før, men blitt mer kompleks.

Han viser til at hans politidistrikt har en økning på 34 prosent i saker om vold i nære relasjoner.

– Når prioriterte saker øker, må vi også nedprioritere og henlegge. Det betyr ikke at noe ikke har skjedd, men at kapasiteten ikke strekker til. Blir andelen henleggelse for stor, går det ut over tilliten til politiet. Og saker som vold i nære kan ikke ligge i månedsvis – det er en risiko.

Han trekker også frem nye kriminalitetsformer og trusler.

– I tillegg har vi 'crime as a service' (red anm. betalte kriminelle oppdrag), hybride trusler og nye problemstillinger som droneflyging. Forsvaret får store ressurser, men politiet som jobber i fredstid må også få sin del for å håndtere dette, sier han.

ADVOKATTILSYNET
THE SUPERVISORY AUTHORITY
FOR LEGAL SERVICES

Advokattilsynet: – Advokatloven bør endres

Det bør bli innført strengere krav til politiattest for advokater når det gjelder økonomiske forhold, mener Advokattilsynet.

  Trine Lejon

Tilsynet mener lovgiver også må vurdere om politiattesten skal være uttømmende for advokater også på andre områder.

Utspillet kommer i forbindelse med høringen om en ny antihvitvaskingslov, basert på EUs antihvitvaskingspakke vedtatt i 2024.

Målet med regelverket er å gjøre det lettere å oppdage og stanse mistenkelige transaksjoner og tette hull som kriminelle utnytter til hvitvasking og terrorfinansiering. Forslaget innebærer blant annet en ny lov, strengere krav og at flere bransjer omfattes av reglene.

Direktør Tonje Hovde
Skjelbostad i Advokattilsynet

Selv om EU-regelverket åpner for økt bruk av vandelskontroll i enkelte virksomheter, er dette ikke konkret foreslått for advokater i høringen.

Tilsynet peker samtidig på at advokater og personer i ledelsen i advokatforetak i dag bare må legge frem utvidet ordinær politiattest, selv om det også gjelder vandelskrav for disse gruppene.

Advokattilsynet mener derfor at advokatloven bør endres slik at også advokater og personer i ledelsen i advokatforetak må legge frem avgrenset uttømmende politiattest på området for økonomisk kriminalitet.

Jeg ser utviklingstrekk
som gir grunn til å vurdere
om det bør innføres krav
om uttømmende politi-
attest ved tildeling av
advokatbevilling

I uttalelsen viser tilsynet blant annet til at advokater kan håndtere klientmidler etter fullmakt fra klienter, og at advokater har adgang til å bruke klientkonto. Tilsynet peker samtidig på at det i dag er få rammer for bruk av klientkonto.

– Endret risikobilde

Direktør Tonje Hovde Skjelbostad i Advokattilsynet sier til Juristen at hun ser utviklingstrekk som gir grunn til å vurdere om det bør innføres krav om uttømmende politiattest ved tildeling av advokatbevilling.

– Per i dag er det krav om utvidet ordinær politiattest. En uttømmende politiattest, som er tilfellet for flere andre yrkesgrupper i justissektoren, gir et bredere bilde av straffehistorikken enn dagens krav. Vi mener det er grunnlag for å vurdere om det samme bør gjelde for advokater.

Skjelbostad sier de ser skyggesiden av advokatbransjen: de som gir råd som kan føre til skade og tap for klienter, de som forstyrrer straffesakskjeden, og de som organiserer seg eller driver i strid med regelverket.

– Firmaene er blitt større, transaksjonene er blitt større, og dermed har også risikoen for at advokater – bevisst eller ubevisst – blir brukt som tilretteleggere for grov økonomisk kriminalitet, økt vesentlig, sier hun til Juristen og legger til:

– Jeg mener det er gode grunner til å ha et fullstendig grunnlag – altså en uttømmende politiattest – når vi vurderer advokatbevillinger, understreker hun.

Senker grensen for kontantbetaling

Forslaget går ut på at det klarere hvem som kan få innsyn i hvem som

egentlig står bak selskaper, og på hvilke vilkår slik informasjon kan deles. Det legges også opp til tydeligere rammer for hvordan finansiell etterretning skal brukes, blant annet hos Økokrim.

Det handler også om å nå ut på å styrke tilsynet, blant annet ved å samle mer ansvar i Finanstilsynet eller i et nytt organ.

Advokattilsynet mener også at hvitvaskingtilsynet med advokater fortsatt bør ligge hos dem, blant annet av hensyn til sektorkunnskap, taushetsplikt og advokaters uavhengighet.

I tillegg foreslås det å senke grensen for kontantbetaling fra 20.000 til 10.000 kroner som et tiltak mot økonomisk kriminalitet.

Arbeidsgruppen bak rapporten ble nedsatt av Finansdepartementet i november 2024 og består av representanter fra Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Finanstilsynet og Økokrim.

Juristforbundets president Sverre Bromander sier forbundet imøteser alle forslag og enhver debatt om hva som skal til for å heve tilliten til og standarden både på advokatstanden og øvrig norsk rettsvesen.

– Nå skal vi sette oss nøye inn i Advokattilsynets forslag og ha en god organisatorisk behandling av dette, så vi kan delta i den debatten som vil komme fremover, sier Bromander til Juristen.

Forslaget fra arbeidsgruppen ligger nå til behandling i Finansdepartementet – og departementet opplyser til Juristen at man vil komme tilbake til oppfølgingen på vanlig måte.

– Juss og innovasjon og utviklingen av fremtidens konstitusjoner er virkelig spennende områder å forske på

Professor Morten Walløe Tvedt er bekymret for hvilken retning maktfordelingen i det norske samfunnet tar. – Når du holder det opp mot at vi har veldig dårlige regler, eller veldig begrenset muligheter for å stille de som bryter reglene til ansvar, så er vi jo på en «slippery slope» for demokratiet, mener lederen for universitets- og høyskoleforeningen i Juristforbundet.

 Ole-Martin Gangnes

Morten Walløe Tvedt er professor ved Universitetet i Innlandet på Lillehammer og leder for Juristforbundets universitets- og høyskoleforening (UH-foreningen). Foreningen organiserer jurister ansatt ved landets universiteter og høyskoler og denne våren hadde foreningen sitt årsmøte – der Walløe Tvedt ble gjenvalgt som leder.

– *Hva er UH-foreningen opptatt av i disse dager?*

– Vi har denne våren vært opptatt av å beholde tariffavtalen vår – altså Akademikerne tariffavtale i staten. Vi ser at lokale lønnsforhandlinger er til det gode også i universitets- og høyskolesektoren, selv om det selvfølgelig kan være litt avhengig av arbeidsgiver og dennes forståelse av juridiske læresteder og undervisning.

– Vi er også opptatt av saker som går spesifikt på vår sektor – som NOKUTs nasjonale evaluering av bachelor- og mastergradsstudier i rettsvitenskap.

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et organ under Kunnskapsdepartementet som blant annet evaluerer utdanningskvalitet. En sluttrapport om bachelor- og mastergradsstudier i rettsvitenskap er varslet våren 2028. Juristforbundets universitets- og høyskoleforening har hatt innspill til mandatet for evalueringen.

Morten Walløe Tvedt deltok
i våres på en workshop
på King's College i London
(Foto: Jonathan
Monteiro Bernardo)

Få ansatte og mange studenter

– *Hvordan står det til på studiestedene?*

– Det får vi forhåpentligvis vite svaret på etter at evalueringen er ferdig. Men jeg tror det er litt ulikt arbeidspress på lærekreftene mellom de ulike studiestedene. Det vil nok oppleves sånn når du for eksempel har bare åtte fagansatte som skal drifte et bachelorstudie for mellom 40 og 140 studenter. Vi opplever også at bachelorstudiet kan føre til et ganske stort økonomisk overskudd som brukes til drift på andre deler av universitetet. Samtidig som jusstudiene har for få folk til å gi ordentlige tilbakemeldinger til studentene, sier han.

– Vi har spilt inn til NOKUT at UH-foreningen ønsker at undersøkelsen skal sammenligne hvor mye tilbakemelding studentene får fra de faglige ansatte og hvor mye av undervisningen som er forskningsbasert på de ulike studiestedene.

Han mener dette er viktig å se på når kvaliteten på studiet skal vurderes.

– Det er viktig å sammenligne omfanget av tilbakemeldinger studenten får i løpet av studiet fra fagansatte. Også er det viktig for både studie kvaliteten og for oss som jobber i sektoren at NOKUT undersøker og sammenligner hvor mye av undervisningen som gis av undervisere som har forsket på det området de underviser i. Om en har forsket i det en underviser i, betyr stor forskjell på undervisningskvaliteten.

UH-foreningen er også opptatt av arbeidstidsordninger.

– Muligheten til den enkelte til å forske er viktig for at sektoren skal beholde de mest dedikerte folkene. Høye krav til mye undervisning presser forberedelsene per time ned og kvaliteten tilbake.

– At de faglige ansatte har nok tid blir kjempeviktig når det er flere studiesteder som har både juridisk forskning og undervisning, sier han.

Antallet studiesteder for rettsvitenskap har økt mye de siste årene

og flere vil komme. Sist ut er OsloMet og Høgskolen Kristiania, som skal i gang med bachelorstudium.

– *Det begynner å bli kamp om både lærekrefter og andre ressurser til rettsvitenskap?*

– Ja, og det gjør det viktig at Juristforbundet har en aktiv UH-forening.

At de faglige
ansatte har nok tid
blir kjempeviktig

Færre som leser det samme

– *Hvordan opplever du jusstudentene som studentgruppe?*

– Det er en veldig interessert studentgruppe. Folk flytter jo landet rundt for å studere juss på det stedet de kommer inn. Jeg opplever studentene som dedikerte, arbeidssomme og interesserte i å lære. Men det er en tendens som vi ser i sektoren de siste par-tre årene, og det er at studentene i mindre grad kjøper og leser pensum. En observasjon jeg som professor gjør meg, er at studentene i mindre grad kjøper og leser pensumbøkene.

– Studentene kjøper stadig flere «nøtteskallbøker» og andre kortere bøker. Jeg ser med bekymring på at færre og færre leser den samme fagfelleverderte pensumlitteraturen.

– *Hva tenker du om jusstudiet i lys av utviklingen innen kunstig intelligens (KI)?*

– Kunstig intelligens og jusstudiet har mange sider og det er vanskelig å gi et kort svar på det spørsmålet. Det som ligger fast, er at vi som jurister må være opptatt av å bruke rettskildene til å fatte beslutninger og hvordan vi kan lage demokratiske prosesser som har forankring i folkestyret. Når KI bygges opp til å fatte beslutninger, er det er

noen som bygger opp måten beslutninger fattes på. De som lager KI-systemer, trenger opplæring i juss og må ha et blikk på rettsstatsverdier og demokrati. Hvis ikke, kan vi miste fokus på de grunnleggende demokratiske verdiene.

Tvedts eget forskningsfelt er rettslig regulering av bioteknologi og strekker seg over disipliner som internasjonal rett, statsforfatningsrett, europeisk rett, kontraktsrett, immaterialrett, forvaltningsrett og rettsfilosofi. I 2024 kom han med standardverket «Norsk statsrett», som handler om hvordan norsk statsrett kan møte fremtidens utfordringer og hvordan rettsreglene er rustet til å sette rettslig håndhevbare rammer for politikerne og andre.

– *Du har lenge hatt et aktivt engasjement for demokrati og rettsstat. Hva er budskapet i boken om norsk statsrett?*

– For det første synes jeg at hver generasjon med juridiske fagpersoner eller professorer bør skrive faglitteraturen på nytt slik at vi ikke ender opp med å bare omskrive gamle bøker. Samfunnet beveger seg fremover, og da er det godt å se på hele rettsområder med et nytt blikk. Også var det et par problemstillinger jeg ville utforske dypere: Hvordan den norske statsretten henger sammen med folkeretten og EØS-retten. Jeg ville også utdype om Grunnloven har gode nok regler for å stille de som har makt, og som får tillit i samfunnet, til ansvar når de bryter med reglene for makt eller bryter med tilliten.

Triste funn

Når det gjelder regler for å stille maktpersoner til ansvar, beskriver han funnene som «ganske triste».

– Reglene i både Grunnloven og i andre lover, for å stille de med makt til ansvar, er jo lite anvendbare. Jeg ønsker meg et arbeide om hvordan Norge skal forbedre ansvarsreglene for de med makt og tillit i samfunnet.

– Reglene i både Grunnloven og i andre lover, for å stille de med makt til ansvar, er jo lite anvendbare. Jeg ønsker meg et arbeide om hvordan Norge skal forbedre ansvarsreglene for de med makt og tillit i samfunnet, sier Walløe Tvedt. (Foto: Ole Martin Ringlund / INN)

– *Du har etterlyst en ny maktutredning?*

– Ja, både for å se på hvor makten flytter seg i det norske samfunnet av nå – og for å se på hva slags ansvarsregler vi har når makt og tillit brytes. Reglene for utøvelse av myndighet er veldig viktige regler som vi må holde ved like og videreutvikle for å beholde rettsstaten og demokratiet inn i fremtiden.

– *Du har også vært opptatt av maktforskyvning, kanskje bort fra Stortinget og inn i andre organer, som skjer litt steg for steg?*

– Jeg er bekymret for hvilken retning maktfordelingen i det norske samfunnet tar og når du holder det opp mot at vi har veldig dårlige regler, eller veldig begrenset muligheter for å stille de som bryter

reglene til ansvar, så er vi jo på en «slippery slope» for demokratiet.

– *Hva blir viktig i juristenes rolle fremover?*

– Blant annet å bidra med forskningsbaserte vurderinger av lovforslag. Vi så jo betydningen av det i sivilbeskyttelsesloven. Det er viktig for rettsstaten og for hvordan demokratiet fungerer, at juristene er med i nye lovgivningsprosesser. Også jurister som ikke sitter i departementene må inviteres inn og bidra til lovgivningsprosessene i fremtiden.

– Det betyr at universitets- og høyskolesektoren har en stor og viktig rolle, både i å legge til rette for at undervisningen er forskningsbasert, og at undervisningen legger opp til at vi utdanner nye generasjoner med

evne til kritisk tenkning. At vi som underviser i juss må ha nok tid og kapasitet til å bidra med formidling og til å bidra i samfunnsdebatten.

Når det gjelder sivilbeskyttelsesloven, mener han reglene som ble vedtatt fortsatt er problematiske, selv om Stortinget gjorde noen justeringer i tolvte time.

– Den demokratiske debatten om hvilke fullmakter departementene skal ha angående å pålegge tvangsarbeide, forsvant litt. Sivilbeskyttelsesloven lider fortsatt av en veldig stor mangel: At Stortinget ikke kan oppheve de beordringene som byråkratene gir, men som Stortinget er imot. Stortinget kan i dag ikke oppheve en forskrift direkte. Det er et stort problem med sånn loven er blitt. ►

Kritisk til smittevernlov

Nå mener han forslaget til smittevernlov har betenkelige sider.

– En av bestemmelsene der gir kommunen rett til å forby at man samles hjemme i private hjem, for eksempel. Det går jo veldig langt og det er veldig inngripende at et kommunestyre skal kunne regulere hvem man skal kunne ha på besøk hjemme. Og også i denne loven mangler det en klar setning som sier at Stortinget kan oppheve enhver forskrift som er gitt hjemmel i denne loven.

– Det ville være en demokratisk sikkerhetsventil at Stortinget kunne oppheve enhver forskrift direkte. Alle disse lovene som gir byråkratene vide fullmakter burde gi Stortinget en slik mulighet. For at Stortinget skal oppheve forskrift nå, må de oppheve eller endre loven først. Det skal mye til for å skje i en krisesituasjon. Derfor hadde det vært veldig viktig med en generalfullmakt, hvor Stortinget kunne ta tilbake makten ved å kunne oppheve forskrifter de folkevalgte mener at går for langt.

– *Hva vil du si vi lærte av koronapandemien?*

– Svaret på det vil nok variere fra person til person, men for meg vil det være at vi må trene opp muskelen for å tenke demokrati og rettsstat i krisetilfeller. Det så vi jo ikke minst i det opprinnelige forslaget til koronalov fra regjeringen – der regjeringen foreslo fullmaktslovgivning som gikk svært langt. Hvis du da mangler en god kontrollfunksjon, ved at domstolen er veldig tilbakeholdende med å overprøve forvaltningen, blir det problematisk.

– Vi må holde på og vokte om de demokratiske og rettsstatlige prinsippene også i krisesituasjoner. Og kanskje enda viktigere lærdom: at man faktisk holder seg til de beslutningsprosessene og prosedyrene som vi har tenkt ut i fredstid eller en «ikke-krisetid».

– *Har norske jurister tilstrekkelig demokratisk refleks?*

– Jeg opplever studentene som dedikerte, arbeidsomme og interesserte i å lære. Men det er en tendens som vi ser i sektoren de siste par-tre årene, og det er at studentene i mindre grad kjøper og leser pensum. (Foto: Ole Martin Ringlund / INN)

– Ja, mange har det, men jeg tenker at det er rom for forbedring. Et av de viktige aspektene med å studere statsrett er å se på de lange linjene og på hva som skjer når et demokrati slutter å være det.

Redigering av gener

Det han forsker mye på nå er rettigheter til genetiske ressurser og bioteknologi, og han jobber blant annet på et forskningsrådsprosjekt som heter CRISPRWELL med NTNU. Prosjektet ser på regulering av bruk av genredigering – det vil si genteknologisk metode for å gjøre målrettede endringer i DNA-et til levende organismer. Ofte ved å fjerne, legge til eller bytte ut biter av arvematerialet.

– Der er det mange problemstillinger. Da vi hadde teknikkene rundt genmodifisering, var det ikke så veldig aktuelt å anvende teknikkene på dyr. Nå kan teknologene endre på det genetiske uttrykket innenfor arten, ved for eksempel å slå av et gen med genredigering. Det gjør at disse teknikkene blir det veldig mye

mer anvendbare på dyr. På dyrefeltet åpner det seg mange nye teknologiske muligheter, men reguleringene henger veldig etter.

Tvedt jobber også mye internasjonalt. Han har i mange år fulgt FNs organisasjon for ernæring og landbruk, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Det samme med Konvensjonen om Biologisk Mangfold (CBD).

– I FAO og CBD dukker spørsmål om patentering av levende organismer opp og hvordan det påvirker hvilke nye teknikker som utvikles. De fleste oppfinnelser som knytter seg til genmodifisering og genredigering kan patenteres. Følgen er at prisen på å bruke teknologien stiger. Det er i det hele tatt mange interessante kontraktsrettslige og patentrettslige spørsmål knyttet til bioteknologifeltet.

– Det er veldig interessant som jurist å følge den raske teknologiske utviklingen som skjer. Juss og innovasjon og utviklingen av fremtidens konstitusjoner er virkelig spennende områder å forske på, sier Tvedt.

Jusstudiet på topp blant studievalg

– Det er svært gledelig med så stor pågang til rettsvitenskap.

 Ole-Martin Gangnes

Tall fra Samordna opptak viser at rettsvitenskap er på topp i oversikten over utdanningene med flest førstevalgssøkere.

Rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo ligger øverst – med 2372 førstevalgssøkere til 230 studieplasser.

På andre plass ligger rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen – med 2245 søkere til 372 studieplasser.

– Det er svært gledelig å se at så mange ønsker å studere ved UiB. Tallene bekrefter at vi fremstår som et attraktivt og relevant universitet i en tid der konkurransen om studentene er stor, sier rektor Margareth Hagen ved Universitetet i Bergen i en pressemelding.

Ved UiT er rettsvitenskap det mest populære masterstudiet – med 678 søkere til 215 studieplasser.

Master ved BI

Også BI melder om gode søkertall på deres nye master i rettsvitenskap. Etter at de første studentene startet på bachelorstudiet i 2023, er det nå klart for det første opptaket til masterdelen av den femårige juristutdanningen.

Masterprogrammet har totalt 255 søkere i år. Samtidig har 1581 søkt på 175 plasser på bachelor i rettsvitenskap, som gir garantert plass på det videre masterløpet, melder BI.

– Det er svært gledelig med så stor pågang til rettsvitenskap. Siden oppstarten i 2023 har vi fått veldig gode tilbakemeldinger, særlig på vår tette tilknytning til arbeidslivet, sier Eivind Furuseth, Instituttleder ved Institutt for rettsvitenskap og styring ved BI.

Flere søkere til høyere utdanning

Totalt sett har det vært en kraftig økning i søkingen til høyere utdanning. Over 150 000 personer har i år søkt om studieplass i høyere utdanning via Samordna opptak. Det er nesten 9000 flere enn i fjor.

– Jeg er veldig glad for at vi har mange søkere til høyere utdanning, for Norge har store kompetansebehov i årene som kommer, sier forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland.

Søkerne kan fremdeles endre rekkefølgen på utdanningene de har søkt på:

– Fristen for å søke høyere utdanning har nå gått ut, men søkerne er ikke låst til den rekkefølgen de har satt opp. Helt frem til 1. juli står de fritt til å omprioritere mellom valgene sine. Svaret på hvor de har kommet inn, får de 20. juli, sier Sveinung Skule, direktør i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse på departementets nettside.

Lea Orhammer
under prosedyren.
Hun vant konkurransen.
(Foto: Jan-Henrik
Kulberg / USN)

Gir jusstudenter prosedyretrening: – For lite muntlig i studiet

Ved flere universiteter får jusstudenter prøve seg i retten gjennom en egen prosedyrekonkurranse. Førsteamanuensis Nicolai Nyland mener det fyller et hull i utdanningen.

 Trine Lejon

– I det praktiske rettsliv er det også konkurranse. Den beste argumentasjonen fører som oftest frem. Deltakerne får erfaringsbasert læring. De lærer juss ved å bruke den i en fiktiv konflikt, sier førsteamanuensis Nicolai Nyland ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN).

Universitetet har arrangert konkurransen hvert år siden 2017. Målet er å gi studentene en yrkesrettet og praktisk undervisning.

Flere andre læresteder som Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og UiT Norges arktiske uni-

versitet, har også prosedyrekonkurranser. Ved Universitetet i Agder og BI finnes lignende tilbud.

Nyland er fagansvarlig og har det administrative ansvaret ved USN – i år er også professor Morten Kjelland med. Begge har jobbet som advokater.

– Vi setter søkelys på viktigheten av muntlig fremføring av rettslig argumentasjon, noe det er for lite av i det juridiske studiet. Det har overføringsverdi til alle situasjoner der man som jurist legger frem en sak og argumenterer muntlig. Det skal alle ferdigutdannede gjøre i yrkeslivet, sier han.

Lea Orhammer (3. år) og Fredrik Cordes (2. år) på bachelor i juss stod igjen etter utslagsrundene, og skulle konkurrere mot hverandre i finalen, med temaet erstatningsrett. (Foto: Jan-Henrik Kulberg / USN)

Nicolai Nyland er førsteamanuensis ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN). (Foto: Jan-Henrik Kulberg / USN)

Kompleks sak

– Deltakerne får også trening i å søke dypt i kildematerialet. De må finne frem til relevante dommer og andre argumentasjonskilder som de skal bruke i en relativt kompleks sak, forklarer Nyland.

Men det er ikke bare deltakerne som får trening. Studentene som hører på prosedyrene, får oppgaven i finalerunden før den gjennomføres, slik at de lærer noe av å høre på.

Konkurransen organiseres formelt av linjeforeningen for jusstudentene ved USN, med studentene Mille Aspebakken og Maria Møklebust som bindeledd.

– Et stort faglig «kick»

Nyland mener deltakerne sitter igjen med både bedre ferdigheter og økt motivasjon etter prosedyrekonkurransen.

– De får praktisk prosedyretrening og et stort faglig «kick» av å delta.

– De kommer også opp på et høyere ferdighetsnivå i bruk av juridisk metode og rettskildelære, som de vil ta med seg i videre studier og fremtidige yrkeskarrierer.

Nyland er tydelig i sin kritikk av jusutdanningen.

– Studentene burde hatt muntlig eksamen med karakter hvert semester gjennom hele studiet. Per nå har de ingen.

Han peker på at dette i stor grad er et ressurssspørsmål, og at pro-

blemstillingen gjelder flere læresteder. Etter det han kjenner til, er det kun UiT Norges arktiske universitet som har obligatorisk muntlig eksamen hvert år.

– Vil dere videreføre konkurransen framover?

– Ja, helt klart, sier Nyland. ►

F.v: Siri van Kervel Røskaft (jurist hos kommuneadvokaten), Andrea Hjorteseth (jurist hos kommuneadvokaten), Thor Einar Kristiansen (advokatfirmaet Svensson Nøkleby), Fredrik, Lea, Runar Bråthen (ECIT Hønefoss), Rune Erstad (kommuneadvokat i Ringerike). (Foto: Jan-Henrik Kulberg / USN)

Advokatfirma: Dette ser arbeidsgivere etter hos nyutdannede

Hva skiller kandidatene advokatfirmaene faktisk velger? Partner og advokat Thor Einar Kristiansen peker på flere avgjørende egenskaper – som ikke står på vitnemålet.

 Trine Lejon

Advokat Thor Einar Kristiansen har jobbet som advokat siden 2000 og er partner i det forretningsjuridiske firmaet Svensson Nøkleby.

Vinneren av prosedyrekonkurransen ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) i år får et trainee-opphold i advokatfirmaet.

– Det å være advokat er et spesielt yrke. Det handler om personlige egenskaper. En ting er å håndtere jussen og det faglige, men i tillegg må man være flink til å håndtere klienter. Advokatvirksomhet er næringsvirksomhet. Det er derfor en fordel å ha kommersielle evner og interesser, sier Kristiansen.

Han peker på hva som kjenner seg gode kandidater.

Forstå virksomheten

– De evner å finne de riktige problemstillingene og anvender jussen på de faktiske forholdene på en god måte. Som advokat er man talerør og rådgiver. Evnen til å forstå kundens behov er viktig – og særlig for næringslivsklienter. Det å forstå virksomheten klienten driver, er sentralt. Når vi vurderer ansettelser,

Advokat Thor Einar Kristiansen.
(Foto: Svensson Nøkleby)

Advokatvirksomhet
er næringsvirksomhet.
Det er derfor en fordel
å ha kommersielle evner
og interesser.

er det derfor viktig at kandidatene viser gode analytiske evner, sier Kristiansen.

Samtidig er de mellommenneskelige ferdighetene sentrale.

– Sosiale ferdigheter er viktige. Som advokat må du kunne snakke

med folk og formidle både gode og dårlige nyheter. Han understreker at manglende sosial kompetanse kan gjøre yrket mindre egnet.

Kristiansen trekker også frem betydningen av prosedyrekompetanse.

– For dem som har mye klientkontakt og er i retten, krever det spesielle evner til å kommunisere. Prosedyre handler om å formidle budskapet på en forståelig og oversiktlig måte til dommerne. Samtidig må man ha en grunnleggende god juridisk forståelse for å være en god advokat, sier han.

Hvordan man uttrykker seg

Kristiansen sier firmaet i stor grad rekrutterer nyutdannede gjennom traineeordningen.

– Da ser vi blant annet på om kandidatene leverer strukturert og godt nok, om de finner frem til de rette spørsmålene saken reiser, og hvordan de uttrykker seg både muntlig og skriftlig. Vi jobber i team, og samarbeidsevner kommer godt med.

Han peker også på at lokal tilknytning kan være en fordel for nyutdannede, blant annet fordi det kan bidra til stabilitet og relevante nettverk.

– Ved ansettelser av mer erfarne advokater vurderer vi særlig spesialisert kompetanse, om den passer inn i firmaets virksomhet, og om kandidaten har en egen portefølje, sier han.

Advokatfirmaene Svensson Nøkleby og ECIT Law har bidratt i årets prosedyrekonkurranse ved USN. I tillegg til trainee-oppholdet hos Svensson Nøkleby har firmaene bidratt til pengepremiene til 1. og 2. plass i konkurransen.

Kurs i hovedtariffavtalen og lokale forhandlinger i statlig sektor

Kurs for tillitsvalgte

Dato: **26. – 28. august 2026** | Sted: **Quality Hotel™ Expo** | Målgruppe: **Tillitsvalgte i statlig sektor**

Kurset er en del av Juristforbundets grunnopplæring for tillitsvalgte. Det er beregnet på de tillitsvalgte som skal delta i lønnsforhandlinger i egen virksomhet. Kurset har stor betydning for forståelsen av avtaleverket som ligger til grunn for forhandlingssystemet i staten.

Kursets første del er teoretisk og inneholder en gjennomgang av:

- Lønns- og forhandlingssystemet i staten
- Eventuelle endringer etter årets tarifforhandlinger
- Forberedelse til og gjennomføring av lokale forhandlinger

Den andre delen er praktisk. Her får deltagerne selv ansvaret for å gjennomføre lokale lønnsforhandlinger i en gitt virksomhet i form av et forhandlingsspill.

Les mer om kurset og gjør
påmelding via QR-koden

60 år

JURIST
FORBUNDET

Fikk søvnrapporter om elevene

Personvern under press i skolen

Microsoft sendte fylkeskommunen rapporter om søvnvanene til skoleelevene. Skoler over hele landet sliter med personvernet. Juristene bør være med og lage rutiner, oppfordrer Datatilsynet.

 Georg Mathisen

I fjor sjekket tilsynet 50 kommuner; i år er det nye tilsyn.

– Risikoen er at kommunene ikke vet hva risikoen er, sier juridisk rådgiver Knut André Sande.

Det er snakk om læringsverktøy som skolen bruker: Apper, nettsteder og digitale lærebøker. Grunnskolen bruker hundrevis av digitale læringsverktøy uten å vurdere dem godt nok, fortalte direktør Line Coll etter brevtilsyn hos 50 kommuner i fjor.

Senere fikk fire kommuner besøk, og i år er Datatilsynet på nye besøk.

– Vi vil gjerne se om det har hatt noen effekt og hvordan status er nå. Skjer det ting der ute? lurer Sande.

Han forteller hvordan én kommune kan bruke flere hundre digitale verktøy i grunnskolen.

– Det er ikke alltid de fanger opp i rutine at de skal vurderes. Applikasjoner som de leier, kan fanges opp gjennom anskaffelsesregelverket. Men hvis de finnes på internett, mangler det rutiner, forklarer han.

Sporet søvn

Sande peker på et eksempel som lokalavisen Dalane Tidende fortalte

om nå i vår: Microsoft sporet elevenes søvnvaner og sendte rapporter om dem til Dalane videregående skole, uten at noen hadde bedt hverken om registreringen eller om rapportene.

Skolen bruker Microsoft Teams. Insights er en del av programmet. Det er en løsning som gjør det mulig for lærerne å fange opp mønstre i hvordan elevene bruker tjenestene. Men plutselig kunne skolen få rapport om at en enkeltelev stadig logget seg på midt på natten.

– Elevene visste ikke at det eksisterte, fordi vi ikke visste at det eksisterte. Vi får ikke beskjed om hva det dreier seg om eller muligheten til å ta stilling til om vi ønsker funksjonen, sier IKT-pedagog og lærer Livar Mellemstrand til Dalane Tidende.

Det samme skjedde med en annen Microsoft-funksjon, Reflect, der elevene ble bedt om å rapportere inn følelsene sine. Nå er både Insights og Reflect stengt i skolene i Rogaland.

Og for seks år siden fikk Ålesund kommune bot fordi elevene ble pålagt å bruke Strava i kroppssøving. Den skulle vise om elevene fullførte de oppgavene de fikk, men i tillegg kunne appen følge med på privatadresser og helseinformasjon.

Kan slå av

Kommunikasjonsdirektør Cornelia Bjørke-Hill i Microsoft Norge understreker at både Reflect og Insight er funksjoner som lærerne kan slå av og på.

– Hensikten med Reflect er å hjelpe elevene med å reflektere over og legge inn tilbakemeldinger om hvordan de har det på skolen, sier hun og forteller at verktøyet ikke

braker kunstig intelligens for å tolke eller analysere følelsene sine.

– Det er et verktøy laget for å hjelpe elever med å uttrykke følelser innenfor trygge rammer, og bistå lærere med å øke elevenes trivsel uten automatisert analyse, sier hun.

– Insights i Microsoft Teams presenterer oversiktlige data som gjør det mulig å hjelpe lærere med å følge med på elevenes prestasjoner og generelle trivsel, sier Bjørke-Hill.

Hun snakker om et dashboard som skal hjelpe lærerne med planlegging og gi tilbakemelding til elever.

– Verktøyet viser klassenivåtrend basert på eksisterende elevprestasjoner innen læringsmiljøet. Det bistår lærere med å fremme engasjement, uten personlig profilering eller KI-drevet overvåking, sier Cornelia Bjørke-Hill.

Trenger rutiner

Hvor svikter det mest i skolen? Knut André Sande kan ikke peke på én enkelt ting, men trekker frem at kommunene ikke kjenner risikoen.

– Du vet ikke hvilke apper du har, og du vet ikke om de er risikovurdert. Mange har trolig lav risiko, fordi det er begrenset hvilke opplysninger som går inn. Men problemet er at de ikke vet, sier han.

Han mener at kommunen må ha en jurist å gå til for å få hjelp når det skal lages rutiner.

– Juristen må sørge for at rutine blir riktige med tanke på regelverket, sier han.

De siste månedene har mange snakket om å gå bort fra amerikansk programvare. Det har ikke Datatilsynet lagt noen vekt på i skoletilsynene sine.

Knut André Sande og
Datatilsynet forteller om
vanskelig personvern i skolene.

– Men hvis du overfører data ut av EU og EØS, må du ha et overføringsgrunnlag for det. I tillegg er det alltid lurt å ha en plan B, for eksempel hvis det skjer noe med amerikanske tjenester, råder Sande.

Nå også KI

Han trekker også frem nye KI-verktøy som mange legger inn i programmene og på nettsidene sine.

– Det blir veldig komplekst med de store plattformene å følge med og skru av eller på alt som skjer. Med noen plattformer kan elevene få beskjed om at opplysningene som samles inn, bare skal brukes i undervisningen, men så kan du legge inn navn og gjøre at de kan spore deg på

tvers opp mot andre ting igjen. Kanskje mot noe privat eller mot sosiale medier, forklarer han.

– Kommunen og skolen kan i utgangspunktet bare behandle personopplysninger i forbindelse med undervisningen. Derfor må de sjekke at leverandørene ikke bruker opplysningene til egne formål.

Den statlige IT-leverandøren Sikt lager en læremiddelkatalog som skal gi en oversikt over alt som finnes av digitale læremidler.

– Men kommunene må fortsatt vurdere personvernet, sier Knut André Sande.

KS ser på hva organisasjonen kan bidra med og om mer kan gjøres på nasjonalt plan.

– Det er ikke hensiktsmessig at 357 kommuner skal snakke med hver leverandør om hver ting. Det er det regelverket sier, men det er vanskelig i praksis, slår Sande fast.

Nå etablerer Sikt, KS og Utdanningsdirektoratet en nasjonal støttetjeneste for digitale læringsverktøy. Der skal det blant annet gjøres delvurderinger for skolene, forteller han og mener denne tjenesten blir veldig bra for kommunene.

– Skolene skal lære barn og unge om å ha et digitalt liv. Vi skjønner at ikke alle lærerne skal kunne hele personvernregelverket på rams, men skolene må fange opp at dette er en problemstilling som noen må se på, sier Knut André Sande.

Ukjent praksis i barnevernssaker

Vil lage «barneverns- sakenes Lovdata»

Norge har brutt menneskerettighetene, men har ikke oversikt over sakene. Forskerne prøver å lage en database over barnevernssaker. Men prosjektet får ikke penger.

 Georg Mathisen

Hvert år tar barnevernet over omsorgen for nesten 1000 barn. Likevel finnes det ingen samlet oversikt over praksis.

– Vi vet lite om hva som er innholdet i disse beslutningene, sier Marit Skivenes.

Hun er professor ved Universitetet i Bergen (UiB). Her har barnevernsforskerne og juristene gått sammen for å samle kunnskap. Skivenes viser til Strand Lobben-dommen fra 2019. EMD felte Norge for å bryte menneskerettighetene da en mor ble fratatt foreldreansvaret for sønnen sin og sønnen ble adoptert bort.

– Dommen kritiserte at moren hadde svært lite samvær med sønnen. Har vi oversikt over hvor mye samvær det er i barnevernssaker? Vi har ikke det. I 2019 kunne ikke Norge dokumentere samværet. Det er en illustrasjon av hvor viktig denne kunnskapen er, sier hun.

Samlet vedtak

Forskerne ved UiB samlet inn vedtak om omsorgsovertagelse og adopsjon fra fire ulike år mellom 1998 og 2021. Målet med forskningsprosjektet var å bygge opp en database for fylkesnemndsvedtak i barnevernssaker.

Forskerne har arbeidet på en sikker plattform med full tilgang til alle sakene som er behandlet.

– Systemet vårt er bygget på at alle sakene skal gå til barnevern- og helsenemnda. Hvis vi skal gjøre et så alvorlig inngrep i familien, skal vi ha en tydelig rettssikker prosess, understreker Skivenes.

Forsker Hege Stein Helland har funnet en klar endring i saker som handler om adopsjon. I 1998 skjedde nesten aldri at barnas egne stemmer ble tatt med i vurderingen. I 2021 var det langt mer vanlig.

– Dette speiler i stor grad sosiale, rettslige og politiske bevegelser de siste tiårene. Men det er svært aldersbetinget om barna får synspunktene sine vurdert og inkludert, forteller hun. Barn under fem år deltar aldri; barn under 8–9 år deltar sjelden.

Bedre grunnlag

Hadde rapportene som forskerne laget og andre saker fra andre år, vært søkbare i en database, ville det gitt barnevernet bedre grunnlag for å fatte beslutninger, mener Marit Skivenes:

– Da kunne du se hvordan vurderingene som er knyttet til barnets beste, har vært gjort. Det kunne advokatene og de kommunale tjenestene bruke til å forberede sakene sine. Du kunne se hvordan barnet deltar, si noe om sakene rundt foreldrenes problembilde, se på hva som kan gjøres for å hjelpe dem og hva terskelen har vært for omsorgsovertagelse.

– Det andre er at en slik database kunne latt politikere og journalister vite noe om hva som skjer i disse sakene. Barnevernstjenesten er forpliktet til å ta personvern hensyn. Det vi vet, er at det er høy terskel for inngrep og omsorgsovertagelse, gjerne etter at det er prøvd hjelpetiltak i tre, fire, fem år. Du kunne hentet ut mye generell informasjon som er kjempeviktig for journalister. Og det er kjempeviktig for dem som skal utforme politikken, å vite hvor skoen trykker, sier Skivenes.

Tidligere rettspraksis

Det kunne blitt barnevernets svar på Lovdata, bare mer detaljert.

– I Lovdata kan sakene være anonymiserte og mangle informasjon som kan være viktig. Hvor gamle barna er og hvor lenge de har vært i fosterhjem før de ble adoptert, er eksempler som er en viktig del av bildet i disse sakene, sier Hege Stein Helland.

Hvis kommunen har lyst til å argumentere med at barnet har

Hege Stein Helland (t.v.) og Marit Skivenes vil samle praksis i barnevernssaker i et register som barnevern og jurister kan bruke, men mangler penger til å bygge opp og drive databasen.

bodd i fosterhjem i så og så mange år og at det er viktig å få den stabiliteten som en adopsjon innebærer, ville det vært viktig å kunne hente ut informasjon om hva som er tenkt i andre, lignende saker, mener forskerne.

– Det er jussens logikk, å vise til tidligere rettspraksis. Det å hente ut generalisert kunnskap vil være veldig viktig og nyttig for dem som skal føre sakene, sier Marit Skivenes.

Men forskningsprosjektet klarte ikke å lage noen database. Jurister eller barnevernskonsulenter kan ikke gå inn i noen oversikt og lære av tidligere saker.

– Vi har ikke finansiering til å gjøre det. Vi kunne tenkt oss at rapportene som vi laget, kunne gjøres

søkbare i en database. Men en slik database må vedlikeholdes, forklarer Skivenes. Noen må oppdatere sakene og holde systemet i gang.

Bufdir: – Overlapp?

Bufdir, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, spør seg om en slik oversikt vil overlappe andre dataløsninger som allerede finnes eller som er planlagt på barnevernsområdet.

– Når det gjelder behovet for bedre statistikk og kunnskap om barnevernet, har Bufdir de senere årene utredet flere tiltak for å styrke datagrunnlaget. Dette omfatter blant annet bedre utnyttelse av eksisterende data samt innhenting av ny informasjon fra ulike deler av barnevernet. Utredningen er offent-

lig tilgjengelig og er viktig for direktoratets videre arbeid på området, skriver avdelingsdirektør Eirunn Lysø i en e-post gjennom kommunikasjonsavdelingen i Bufdir.

Lysø forstår at det krever ressurser å bygge opp og drive en slik database, men mener at det ikke ligger innenfor direktoratets ansvar å finansiere eller sikre drift av en database som ett enkelt forskningsmiljø eier og driver. Det vil blant annet kunne bryte med prinsippet om å fordele forskningsmidlene gjennom åpne anbud, mener hun.

– Direktoratet arbeider også med å etablere et forskningsprogram på barnevernsområdet, understreker Eirunn Lysø

Rekordmange søker hjelp mot æresvold:

– Mer enn en tredobling på ti år

De særskilte tjenestene mot negativ sosial kontroll har aldri hatt mer å gjøre, viser årsrapport. Mens mangfoldsrådgivere rapporterer om rekordmange saker, peker de lange linjene mot sterk økning i behovet for hjelp.

Tina Chen Sandboe

Årsrapporten for 2025, som nylig ble lagt frem av de særskilte tjenestene, tegner et bilde av et hjelpeapparat under kontinuerlig høyt press. Selv om Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold opplevde en beskjeden nedgang til 1360 enkeltsaker i fjor, viser statistikken for de andre tjenestene en markant stigning.

Mangfoldsrådgiverne i skolen ga veiledning i 1101 enkeltsaker, noe som er en økning på 7 prosent og det høyeste antallet siden ordningen ble opprettet. Samtidig økte antall

saker hos spesialutsendingene ved norske ambassader med hele 24 prosent til 384 saker.

Et tiår med kraftig vekst

Janne Waagbø, seniorrådgiver i Bufdir og fungerende koordinator for Kompetanseteamet, understreker at fjorårets tall må sees i sammenheng med en urolig langtidstrend.

– Til tross for en liten nedgang det siste året i antall saker Kompetanseteamet har veiledet i, har det vært mer enn en tredobling de siste ti årene, uttaler Waagbø.

Janne Waagbø er seniorrådgiver i Bufdir og fungerende koordinator for Kompetanseteamet (Foto: Marit Dorothea Bjørnstad/Bufdir)

Hun forklarer utviklingen med at både tjenesteapparatet har blitt flinkere til å avdekke saker, og at flere utsatte nå tør å søke hjelp. Likevel presiserer hun at tallene kun gir en indikasjon på etterspørselen etter råd, og at det reelle omfanget av negativ sosial kontroll i Norge sannsynligvis er langt større.

Rapporten belyser hvordan dagens saker preges av et svært sammensatt trusselbilde:

- Trusler og vold: Dette er den mest fremtredende hovedbekymringen og utgjorde 38 prosent (511 saker) av Kompetanseteamets portefølje i 2025.
- Tvangsekteskap og barneekteskap: Mens antall gjennomførte barneekteskap er lavt, ser man en urolig utvikling i frykt for slike ekteskap, som økte fra 35 til 50 saker i fjor.
- Rettslig sårbarhet: Personer på familieinnvandring beskrives som

særlig utsatte, da voldsutøvere ofte bruker trusler om inndragelse av oppholdstillatelse som et maktmiddel for å opprettholde kontroll.

Waagbø påpeker at statistikken ofte bare fanger opp «toppen av isfjellet».

– Kompetanseteamet registrerer én hovedbekymring per sak, men sakene er ofte komplekse med mange bekymringer. Hovedbekymringen viser derfor ikke hele bildet, forklarer hun.

Nye juridiske verktøy i bruk

Behovet for hjelp øker, og myndighetene har i løpet av det siste året styrket det rettslige handlingsrommet.

For å motvirke ufrivillige utenlandsopphold, som utgjorde hele 64 prosent av spesialutsendingenes saker, er det innført nye bestemmelser i barnevernsloven (§ 5-13). Dette gir nå barneverns- og helsenemnda adgang til å vedta utreiseforbud for barn dersom det er fare for mishandling eller alvorlig omsorgssvikt i utlandet.

Videre varsler årsrapporten at det jobbes mot en ny lov om den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll, som er planlagt behandlet i Stortinget i 2026. Denne loven skal sikre et bedre rettslig grunnlag for å dele taushetsbelagt informasjon mellom etater, slik at man kan gripe inn tidligere i komplekse saker.

Veien videre: Kompetanse i førstelinjen

Til tross for rekordhøy aktivitet, etterlyser de særskilte tjenestene mer drahjelp fra enkelte sektorer.

Rapporten viser at det kommer bekymringsfullt få henvendelser fra helsetjenestene, som ofte er den første instansen som møter utsatte barn og voksne.

– Det er fortsatt et stort behov for kompetanse på tematikken, både når det gjelder avdekking, kartlegging og god og trygg håndtering, sier Waagbø.

Foto: NTB

40 prosent flere advokater i kommunene

På seks år er det blitt over 40 prosent flere advokater i norske kommuner. – Vi vil samle de juridiske ressursene og bygge et slagkraftig kommuneadvokatkontor, sier Ståle Ruud i Indre Østfold kommune.

Georg Mathisen

Kommunene ansetter langt flere jurister. I løpet av årene fra 2018 til 2024 har antallet advokater i norske kommuner økt fra 169 til 238, viser tall fra KS.

Også det totale tallet på jurister øker. Tallet på ansatte som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, har økt med 22 prosent. Totalt har norske kommuner fått fem prosent flere ansatte i løpet av de samme seks årene.

Samler juristene

– Vi samler de juridiske ressursene, sier Ståle Ruud.

Han er direktør for organisasjon og styring i Indre Østfold kommune. Seks og et halvt år etter at fem kommuner ble slått sammen til én, har han arbeidet med å få på plass Indre Østfolds første kommuneadvokat.

– Vi erfarer at vi er blitt en mer kompleks organisasjon og at vi står overfor langt flere komplekse saker, sier Ruud.

Samtidig har kommunedirektør Wenche Folberg erfaring fra tidligere med å ha en kommuneadvokat i organisasjonen sin.

– Ønsket med etableringen har vært å bruke interne ressurser for å løse sakene som kommer, fremfor å kjøpe disse tjenestene fra eksterne. Når det har dukket opp vanskelige saker tidligere, har vi måttet vurdere dem og forespørre eksterne advokatmiljøer, forteller Ruud.

Kommunen har brukt ulike advokatmiljøer, blant andre KS-advokatene.

Barnevern

Det er spesielt i barnevernssaker at kommunen ofte har behov for å møte i retten eller i barneverns- og helsenemnda. Men også generelt ser kommunen at flere spørsmål som angår næringslivet eller innbyggerne, blir mer komplekse.

Med egen advokat skal Indre Østfold få mer ut av pengene og sikre seg at kommunen har kompetanse til å løse de juridiske spørsmålene som oppstår.

Da Indre Østfold oppsto som egen kommune, var det tre jurister i kommunedirektørens stab. Da den ene stillingen ble ledig, ble det bestemt å lyse ut stilling som kommuneadvokat i stedet.

– Det er ikke til forkleinelse for de juristene vi har hatt, men det er noe med å ha den advokatbevillingen og kunne følge sakene lenger og også i retten, sier Ruud.

Fra 1. juni er Thomas Grønnerød på plass i den nye stillingen.

– Vi har vært opptatt av å ha en advokat med bevilling, en som kan prosedere, og som også kan være prinsipal for eventuelt også å rekruttere advokatfullmektig, forteller Ståle Ruud.

Planen er også å samle de juridiske ressursene.

– Vi ser at en del av dagens jurister kan bli veldig alene når de blir sittende ute i organisasjonen, sier han. Derfor skal en rekke av dem samles på samme måte som kommunen har samlet andre fagmiljøer – for eksempel økonomimiljøet – på ett sted.

Organisasjons- og styringsdirektør Ståle Ruud kan ønske Indre Østfolds første kommuneadvokat velkommen – og det samme har skjedd i mange kommuner de siste årene.

Mer spesialisering

– En jurist som er ansatt for eksempel som saksbehandler på byggesak, er ikke tenkt å samles inn til et kommuneadvokatkontor. Men de som jobber litt bredt med hele organisasjonen, velger vi å samle slik at vi får et fagmiljø hvor de kan dra veksler på hverandre, sier Ruud.

Kommunen kommer fortsatt til å bruke eksterne advokater når det blir nødvendig.

– Hensikten er å få et slagkraftig kommuneadvokatkontor som kan håndtere flere juridiske problemstillinger. Enten de gjør det selv eller

henter inn kompetanse utenfra, sier han.

– Vi har for eksempel én barnevernsadvokat i dag og kjøper tjenester i tillegg. På veldig mange områder er det spesialisering: Den som jobber med barnevern, kan ikke nødvendigvis ta en entrepresesak – og omvendt. Vi må styrke oss på de områdene hvor vi ser at behovet er størst, sier Ruud.

– Det blir et mer og mer kompleks regelverk å forholde seg til, og stadig mer lovreguleres og rettighetsfestes. Da er det jo sånn at vi noen ganger må legge mer ressurser inn i å tolke finjussen, sier han.

Flere lyste ut

Ståle Ruud la merke til at flere kommuner lyste ut stillinger som kommuneadvokat samtidig med Indre Østfold. Til advokater og andre jurister som er skeptiske til å gå inn i kommunal sektor, vil han gjerne trekke frem at det er mange interessante problemstillinger i en kommune: Hele veien fra fødsel til død, samtidig som kommunene er blitt store byggherrer og holder dialogen med leverandører og marked.

Indre Østfold kommune har 3700 fast ansatte.

Styrke i alle generasjoner

Slik misforstår du eldre

Du misforstår dem som er eldre eller yngre enn deg på arbeidsplassen. Men det går an å utnytte generasjonsforskjellene til å gjøre dagen bedre for alle.

 Georg Mathisen

Bakgrunnen hans handler om kommunikasjon. Nå har Øystein Bonvik skrevet bok om generasjoner på arbeidsplassen. Der er det også mye som kan løses hvis du klarer å kommunisere bedre med kollegene.

– Det er ikke en lederbok. Det er en bok for alle som har en kollega eller skulle ønske de hadde det. Det er tanken min, men selvfølgelig har det en lederdimensjon, sier Bonvik.

Han tror 25-åringen kan ha vel så mye nytte av å lese boken som det 65-åringen kan ha.

– Som 25-åring på vei inn i arbeidslivet kan du ikke forvente at arbeidslivet skreddersys rundt deg, sier han.

I boken «Fire generasjoner på jobben» beskriver han Kari (66), Thomas (50), Sara (36) og Jonas (25), som prøver å samarbeide best mulig med kollegene. Men de gjør det med helt forskjellige forventninger og helt forskjellige ønsker. Spesielt går det et skille mellom dem som er født før eller etter 1980:

– Generasjon X er kjent for å være ekstremt selvgående. De er lite glade i gruppearbeid; de tenker «gi

meg en time, så fikser jeg dette». Det passer ikke overens med generasjonen som gjerne vil ha møter og prosesser, beskriver Bonvik.

Han understreker at han skriver om overordnede trekk og tendenser. Variasjonene er selvfølgelig store – ikke bare mellom generasjonene, men også innenfor hver generasjon.

Helt ulike på møte

Jurister er som folk flest, og samarbeidsvanskene er de samme. I boken sin beskriver Øystein Bonvik de fire generasjonene i et møte på arbeidsplassen:

– Hun som er 60+, tenker på hva agendaen med møtet er og om det kommer til å bli skrevet møteoppsummering. Så kommer min generasjon (sier 55-årige Bonvik) og lurar på om ikke møtet snart er ferdig så vi kan komme i gang – «kan vi ikke bare å fordele oppgavene og gå hver til vårt?», sier han.

Millenniumsgenerasjonen – de som er født fra 1981 til 1996 – er mer orientert mot gruppearbeid.

– Vi har trodd at det er fordi de er gode til å pulverisere ansvar, men

Fire generasjoner – fire måter å oppleve arbeidslivet på.

og yngre kolleger

det er en myte. De vil være opptatt av formålet med møtet. Mens de yngste er angstdrevne: «Hva er forventet av meg i dette møtet?». De er veldig redde for ikke å levere på forventninger, forklarer Bonvik.

Alt dette blir mye enklere å forstå hvis bare de forskjellige klarer å snakke åpent med hverandre og om hva de ønsker og forventer.

– Sitter du i en lederrolle, må du kanskje kommunisere den samme tingen på fire forskjellige måter, sier han.

Egentlig på mer enn fire måter, også. For folk er forskjellige innenfor hver generasjon. For noen er anerkjennelse å få tillit til å gjøre jobben sin og få jobbe i fred. For andre – ofte de yngste, er anerkjennelse å bli fulgt tett opp av sjefen sin.

Ikke som fordommene

Hele tiden viser det seg at virkeligheten ikke er helt slik som fordommene om andre generasjoner:

– Jeg snakket med en 50-årig jurist som fortalte at det mest slit-somme er å få de yngste til å være med på noe som er annerledes. Det

er mye enklere å få med seg en 48-åring, ifølge Bonvik.

Han råder arbeidslivet til å bruke den styrken som ligger i de eldste. Det er mange i den eldste yrkesaktive generasjonen som trer ut av formelle lederposisjoner, men som fortsetter i samme jobb.

– I høykompetente yrker, slik som blant jurister, kan de eldste gi de yngste så mye trygghet. Ikke nødvendigvis som formelle mentorprogrammer, sier Øystein Bonvik.

– Den yngste generasjonen er knallharde på prioritering: Dette er jobb, og dette er fritid. Vi litt eldre har også vært flinke til grensesetting. De to tingene livet handlet om, var jobb og barn. Millenniumsgenerasjonen skal ha tre barn og fortsatt løpe New York Marathon og dra på venninnetur til Antibes, oppsummerer Bonvik.

De fire generasjonene på arbeidsplassen forstår ikke hverandre
– Øystein Bonvik har skrevet bok om forskjellene. (Foto: Christopher Helberg)

Spår rekrutteringstrøbbel

Derfor kommer advokatfirmaene til å slite

Advokatfirmaene passer ikke for de yngste arbeidstagerne. Generasjonsforfatter Øystein Bonvik varslers at det kan bli vanskeligere å beholde unge arbeidstagerne.

 Georg Mathisen

De yngste vil ha god lønn og interessant arbeid, men de er ikke villige til å slite seg ut for å tjene mest mulig. Resultat: Advokatfirmaene kommer til å få problemer med å rekruttere de unge talentene.

– Dette fremstår på mange måter som selve forretningsmodellen til mange advokatselskaper, sier Bonvik.

Han står bak den ferske boken «Fire generasjoner på jobben».

– Den typen arbeidsliv som disse virksomhetene representerer, sammenfaller i liten grad med rollen de yngste arbeidstagerne ønsker at jobben skal spille i livene sine, sier han.

De knallharde arbeidsdagene til advokatfullmektiger og ferske advokater dukker jevnlig opp som mediesak. Så langt har advokatfirmaene klart å rekruttere flinke jurister på grunn av utsiktene til opprykk, partnerskap og gode inntekter etter de tøffe årene.

– Men dersom disse virksomhetene skal kunne fortsette som før, forutsetter det at tilstrekkelig mange av dem som i dag tar master i rettsvitenskap, utgjør et unntak fra det som ellers kjennetegner generasjonens syn på et balansert arbeidsliv, sier Bonvik.

Andre slags ambisjoner

I boken sin forteller han om en generasjon som har ambisjoner, men de uttrykker seg ikke på samme måte

Når det å gi de yngste lange og harde dager, er en del av forretningsmodellen, da kan det bli vanskelig å rekruttere og beholde de unge talentene. Øystein Bonvik advarer advokatfirmaene. (Foto: Bård Gudim)

som for tidligere generasjoner. De kalles generasjon Z og er født etter 1996. Ambisjonene til den generasjonen som i dag er de yngste på arbeidsplassene, handler først og fremst om ønsket om å mestre og bli trygg i rollen, heter det.

I forkant av boken har Opinion gjort en undersøkelse som viser at 45 prosent av arbeidstagerne i denne generasjonen synes det er urimelig når det stilles krav utover det som er avtalt i jobben. Slike uklare forventninger skaper usikkerhet.

Problemer med andre generasjoner handler sjelden om åpen konflikt, men oftere om ulikt tempo og ulik forståelse av hva som er rimelig å forvente av hverandre.

KI tar fullmektigoppgaver

Øystein Bonvik har skrevet bok om generasjoner, ikke om jurister. Likevel har han merket seg enda en utvikling som kan gjøre det vanskeligere å finne fremtidens advokater:

– Jeg hører fra mange at flere av

de store advokatselskapene reduserer antallet advokatfullmektiger, blant annet fordi kunstig intelligens nå kan utføre mye av det arbeidet fullmektigene tradisjonelt har hatt ansvar for, sier han.

Det kan virke som om advokatfirmaene venter at andre skal gi juristene den praksisen de trenger for å kunne få en advokatbevilling, ifølge Bonvik.

Han snakker om fag- og bransjeorganisasjoner, virksomheter som har store juridiske avdelinger, og offentlig sektor.

– Med andre ord må noen andre bære opplæringskostnadene. Dette fremstår som relativt kortsiktig, hvis du spør meg, sier han.

Når færre får opplæring i hvordan det faktisk er å arbeide i et advokatfirma og leve med den livsstilen det innebærer, så kommer det til å svekke rekrutteringsgrunnlaget enda mer.

– På sikt kan det bidra til en forgubbing av advokatfirmaene, sier Øystein Bonvik.

Foto: iStock/Alvarez

Forhandlingsteknikk

Kurs for tillitsvalgte

Dato: **08. – 09. oktober 2026** | Sted: **Thon Hotel Asker, Vetre** | Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Et intensivt kurs for tillitsvalgte i alle sektorer der deltakerne lærer å forhandle målrettet og effektivt. Innledningsvis gis en teoretisk og strategisk innføring i forhandlingsprosessen. Dette følges opp med øvelser og praktisk trening. Deltakerne får testet egne ferdigheter og utviklet disse videre.

Kurset veksler mellom gjennomgang av forhandlingsteori/forhandlingsteknikk og praktiske øvelser. Det legges opp til mye bruk av simuleringsøvelser der deltakerne selv skal gjennomføre ulike typer forhandlinger. Kurset er generelt i formen, dvs. det fokuserer på alle typer forhandlinger. Det kan være en fordel å ha gjennomgått innføringskursene som Juristforbundet tilbyr før man melder seg på dette.

Vi legger vekt på å skape en trygg og åpen atmosfære på kurset. Deltakerne skal få prøvd ut sine ferdigheter, og de får konstruktiv tilbakemelding. Det legges betydelig vekt på egeninnsats fra dem som er med. Avslutningstidspunkt første dag kan variere.

Det er en forutsetning for å delta på kurset at alle deltakerne er til stede fra start til slutt.

Les mer om kurset og gjør
påmelding via QR-koden

60 år

Byttet Oslo med topppturer i nord

Frida Steinardatter Nøvik
byttet advokatfirma
i Oslo med rettssaler,
toppturer og øyhopping
på Helgeland. – Jobben
gir masse ansvar og en
enorm bredde, sier
dommerfullmektigen.

 Georg Mathisen

Hun har sett bratte stigninger både i arbeidstiden og på fritiden. Enten det er læringskurven som dommerfullmektig eller topppturene i helgene.

– Det er alltid godt å komme seg ut. Det gir masse påfyll av energi, sier Nøvik.

Hun bestemte seg for å gjøre noe helt annet.

– Jeg jobbet i et stort advokatfirma som advokatfullmektig. Etter to år der kjente jeg at tiden var inne for å teste ut dommerfullmektig-liv, sier hun.

Frida Steinardatter Nøvik dro fra Oslo til eventyret på Helgeland.

Det falt sammen med at det ble lyst ut stilling i Helgeland tingrett. Dermed tok hun permisjon, reiste fra Oslo og slo seg ned i Sandnessjøen.

– Livet består ofte av tilfeldigheter. Kombinasjonen av ansvarsfull jobbing og nærhet til den fantastiske naturen tiltalte meg. Helgeland er en perle, sier hun.

Toppturer og øyer

Det kribler ekstra i kroppen når hun når opp på de høyeste toppene, men det siste året har hun også fått stor interesse for sykling. Å ta med seg sykkelen og ta båten ut til en av Helgelands mange øyer. Våren på sykkelsetet med De Syv Søstre dekt av snø samtidig som hvitveisen har kommet opp langs veikanten.

– Det å se mest mulig av Helgeland er definitivt et mål med å være her. Så er vi jo ganske heldige med at vi er en tingrett som er spredd over en lang strekning. Fra Mo i Rana, innom Sandnessjøen, til Brønnøysund i sør. Bare ved å jobbe her får vi jo også sett en del av Helgeland, slår Frida Steinardatter Nøvik fast.

Øyhopping med de andre dommerfullmektigene har hun også fått med seg.

Hun flyttet fra Oslo til Sandnessjøen helt uten familie eller venner på stedet. Opprinnelig kommer hun fra Bodø.

– Det var kanskje enklere som nordlending å komme hit, selv om jeg ikke kjente noen fra før. Jeg forsto raskt at jeg selv måtte gjøre noe for å møte mennesker. Dag nummer to her møtte jeg opp på en løpegruppe – Lauparlaugget, forteller hun.

Der fant hun nye venner. Nordlendinger er enkle å bli kjent med, mener hun.

Ansvar og bredde

Arbeidshverdagen karakteriserer hun som masse ansvar, men også med en enorm bredde i problemstillingene.

– Vi har de fagspesifikke tingene som dommerfullmektig, der læringskurven er bratt. Men jeg tenker også

Tinghuset i Sandnessjøen synger på siste verset: Senere i år flytter retten inn i nye lokaler.

at jeg fortsetter å utvikle meg som person. Vi møter ulike mennesker hver gang vi har rettsmøter. Det er godt å kjenne på at også medmennesket Frida får vokse, sier hun.

I rettssalen møter hun mennesker i veldig mange ulike livssituasjoner.

– Overgangen fra kontraktsrett i Haavind til strafferett i tingretten er stor. Her møter jeg ikke bare komplekse eller hypotetiske problemstillinger, men mennesker og livene deres. Det gjør jobben både krevende og meningsfull, sier Nøvik.

Faglig må hun være i stand til å ta beslutninger. Men det er alltid kolleger å spørre.

– Det er godt at vi er flere dommerfullmektiger som møter på de samme problemstillingene i hverdagen, og så er det noen gode, trygge, faste tingrettsdommere som alltid stiller opp hvis det er spørsmål, forteller hun.

Hun opplever hverdagen som variert. Fra saksforberedende arbeid og rettsmøter til avgjørelser som skal tas og skrives.

Beslutninger og mennesker

Så langt har hun lært veldig mye som hun kan ta med seg tilbake til jobben i Oslo.

– På det faglige området er det nettopp det å ta beslutninger og å være klar og tydelig i kommunikasjonen, både i rettsmøter og ved formidling av avgjørelser. Og så mener jeg at det å utvikle seg som medmenneske er noe jeg alltid vil ha bruk for, uansett om det er på jobb eller privat, understreker Nøvik.

Dessuten har hun fått med seg større bredde i faget. Der advokater ofte er spesialister på ett fagfelt, er det bredde som er nøkkelen for en dommer og en dommerfullmektig. Hun har sett at det går an å bli en god jurist uansett rettsområde.

Da hun flyttet til Sandnessjøen, bestemte hun seg for at «dette skal bli et eventyr». Det er det blitt. – Jeg må jo få lov til å skryte enda en gang av helgelandskysten og Helgeland tingrett. Det er et utrolig fint sted å få være, i kombinasjon med en spennende jobb og vakre omgivelser når arbeidsdagen er omme, sier Frida Steinardatter Nøvik.

Undersøkelse: Lav tillit til juridiske avgjørelser tatt av KI

Illustrasjonsfoto: Colourbox.com

70 prosent ville ikke stole på et vedtak fra Nav som er basert på kunstig intelligens (KI), ifølge en samfunnsundersøkelse.

Samtidig er det et mål at automatisert saksbehandling i forvaltningen skal øke. Vedtak må være forståelige for dem det gjelder, ikke bare korrekte, poengterer jurister.

Ole-Martin Gangnes

Det er svært lav tillit til KI-baserte juridiske vedtak – bare 5 til 12 prosent av befolkningen stoler på dem brukt ved Nav-vedtak og i domstolsavgjørelser.

Det viser en undersøkelse Respons Analyse har gjennomført på oppdrag fra Juristforbundet i mars. Undersøkelsen tar for seg kunnskap om lover, regler, jurister og juss i den norske befolkningen.

- I undersøkelsen spørres det om man vill stolt på et vedtak fra Nav basert på kunstig intelligens: 70 prosent svarer nei. 18 prosent vet ikke. 12 prosent svarer ja.
- Det blir også spurt om man ville stolt på en avgjørelse i domstolen basert på kunstig intelligens: 78 prosent svarer nei. 16 prosent vet ikke. Kun 5 prosent svarer ja.

Generell skepsis til KI

Det er også en økende skepsis til KI i juridiske vurderinger generelt: Ifølge befolkningsundersøkelsen er det nå færre som tror at kunstig intelligens kan ta mer objektive juridiske avgjørelser:

- Andelen som mener det, har falt fra 37 prosent i 2022 til 19 prosent i 2026.
- Samtidig svarer 44 prosent nei, mens 37 svarer vet ikke på spørsmålet om objektivitet.
- Undersøkelsen viser at menn er mer positive til KI enn kvinner og at eldre er mer skeptiske enn yngre.

Mener regulering er mangelfull

I tillegg til lav tillit til KI-baserte beslutninger, fremkommer det også

en opplevelse av mangelfull regulering i undersøkelsen.

Det blir spurt om man mener at dagens lover regulerer bruken av kunstig intelligens godt nok. Kun 4 prosent av de spurte mener dagens lover regulerer bruken av kunstig intelligens godt nok, mens 64 prosent er uenige i det.

Life kunnskap om rettssystemet

Samtidig som det er en skepsis til bruk av KI for å ta juridiske avgjørelser, viser undersøkelsen at det er en lav kjennskap til rettigheter og tilgang til rettssystemet:

- Kun 30 prosent kjenner til retten til juridisk veiledning.
- Kun 28 prosent vet hvordan de skal gå frem i en domstolssak.
- Kun 28 prosent opplever å ha økonomi til å føre en sak.

Automatisert saksbehandling

I fjor vedtok Stortinget en ny forvaltningslov – med blant nye regler om automatisert saksbehandling. I den nye forvaltningsloven fastsettes det at forvaltningen kan automatisere saksbehandlingen, så lenge kravene som ellers stilles til saksbehandlingen kan oppfylles og det rettslige grunnlaget for avgjørelsen ikke er til hinder for automatisering.

I arbeidet med å utrede en generell forskrift for automatisert saks-

behandling i forvaltningen inviterte i fjor høst Justis- og beredskapsdepartementet til faglige innspill.

Juristforbundet var blant dem som leverte innspill. Der sies det blant annet at forskriften bare vil kunne fungere dersom jurister deltar fra start til slutt i systemutviklingen:

«Juridisk metode, vilkår, unntak og rammene for skjønn må oversettes korrekt til programlogikk i alle steg av systemutviklingen; ved behovsavklaring, anskaffelse, utvikling, idriftsetting og senere endringer av systemet.»

Klager på vedtak

I innspillet tar forbundet også opp at klageordninger og klageorgan må stå reelt adskilt fra utvikling og drift av systemene.

«I Nav er det slik at direktoratet utformer og administrerer de automatiske vedtakene. Samtidig er det direktoratet, ved Nav Klageinstans, som behandler klagene på disse vedtakene. Spørsmålet er om dette egentlig gir mottakeren av vedtaket en reell mulighet til å få saken sin vurdert av en annen instans. En annen problemstilling som vi ønsker at forskriften avklarer, er hvilket organ som skal regnes som vedtaksorgan ved bruk av automatisert saksbehandling. Dette har igjen

betydning for hvilket organ som er overordnet organ og dermed klageorgan, både etter ny og gammel forvaltningslov. Det har også betydning for om parten får en reell og uavhengig to-instansbehandling av saken sin», skriver Juristforbundet.

– Må være forståelig

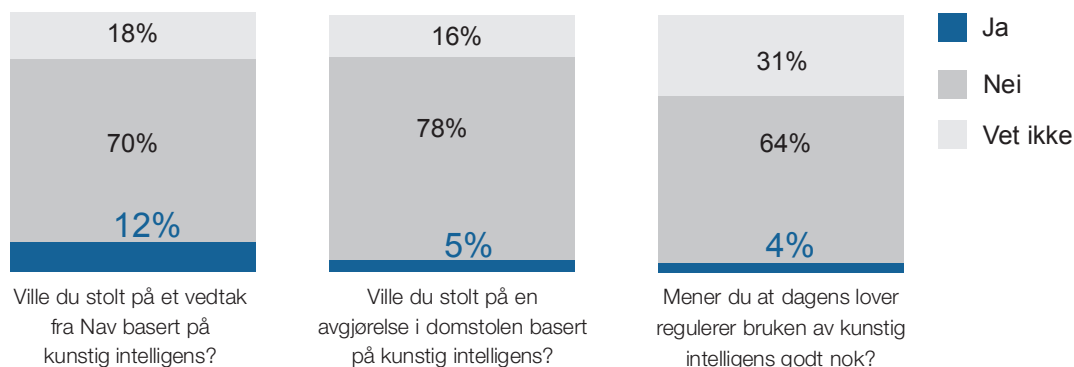
I innspillet fremheves det at vedtakene må være forståelige for dem det gjelder, ikke bare korrekte.

«Forklaringen må gi den det gjelder en reell mulighet til å forstå hvordan systemet har kommet fram til vedtaksresultatet, slik at vedkommende kan etterprøve rettsanvendelsen og kvalitetssikre opplysningene som er brukt. Forklaringen må være utformet på en slik måte at den personen det gjelder kan forelegge vedtaket og forklaringen til en advokat for å få vurdert om rettsanvendelsen er korrekt, uten av det påløper kostnader fordi forklaringen er for kryptisk for en ikke-teknolog», skriver forbundet.

Det legges vekt på at forklaringen må «beskrive rettskilder og tolkninger, hvordan vilkår vurderes, hvordan eventuelt skjønn er rammet inn, hvilke opplysningstyper og datakilder som benyttes, hvordan brukeren kan få gjennomført retting og sletting samtidig som forvaltningsorganet beholder historikk og

Svært lav tillit til kunstig intelligens i juridiske avgjørelser – og opplevelse av mangelfull regulering

Ta stilling til følgende spørsmål:

hvilke kontrollmekanismer som finnes for feil og avvik».

Krav til kontroll

Advokatforening sier i sitt innspill om automatisert saksbehandling at det bør reguleres hvilke avgjørelsestyper som kan være aktuelle for automatisering, og at forskriften bør inneholde konkrete krav til forvaltningens egen kontroll med de systemene og de avgjørelsene som treffes.

Også Advokatforeningen legger vekt på plikten til å dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlings-systemer

«Det er sentralt at innholdet i dokumentasjonsplikten reguleres på en slik måte at det er mulig å kontrollere og etterprøve den rettsanvendelsen som ligger til grunn for avgjørelsen. Det betyr at forskriften bør inneholde noen grunnkrav til hva dokumentasjonen skal omfatte», skriver Advokatforeningen.

Digitalisering i Nav

Når det gjelder Nav har det blitt satt ned et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg, ledet av Frode Forfang, som blant annet skal se på potensialet for videre digitalisering,

I tillegg er det satt ned et annet utvalg, ledet av lagdommer Torunn

Elise Kvisberg, som skal foreta en gjennomgang med sikte på fornyelse av lovverket som regulerer folkestrygden. Dette utvalget skal blant annet utarbeide forslag til endringer som i større grad legger til rette for masseforvaltning, digitalisering og hel-/delautomatisert saksbehandling og forbedre og eventuelt forenkle strukturen i lovverket.

Alena Litvinova, leder for Juristforbundet Nav, sa tidligere i år til Juristen at det må bygges større juridiske fagmiljøer i Nav.

– Vi ønsker velkomment et arbeid for å se på digitalisering, fordi det sikkert er ting man kan forbedre for å gjøre regelverket mer digitaliseringsvennlig. Det er noe Nav allerede jobber mye med og vi har flere jurister involvert i slike prosjekter. Men samtidig er det viktig at man først og fremst ser på kompetanse. Ofte er ikke forenkling av regelverket i seg selv et svar, fordi det kan være en god grunn til at regelverket er som det er. Det viktigste er at det brukes riktig kompetanse for å tolke og anvende loven, sa Litvinova.

– Ser ikke alle konsekvenser

Hun pekte på erfaringer som viser at digitalisering ikke nødvendigvis er en enkel hurtigløsning.

– Automatiseringen på for eksempel sykepengeområdet klarer i

dag bare å ta enkle saker, mens de kompliserte sakene blir igjen til manuell behandling. Det betyr at vi må ha kompetanse og ressurser igjen i etaten som kan håndtere de sakene. Det har kommet kritikk fra Riksrevisjonen som sier at man begynte å ta ut gevinster for tidlig i forbindelse med den automatiseringen. Det viser at man ikke nødvendigvis ser alle konsekvenser av en automatisering. Det er fortsatt et menneske som må se på saken i veldig mange tilfeller.

Hun sier det også kan oppstå noen dilemmaer når man forenkler, ved at plutselig veldig mange flere vil få en ytelse – eller at de ytelsen var ment for, ikke får den.

– Forenklinger kan føre til man kanskje ikke oppnår det formålet politikerne har satt.

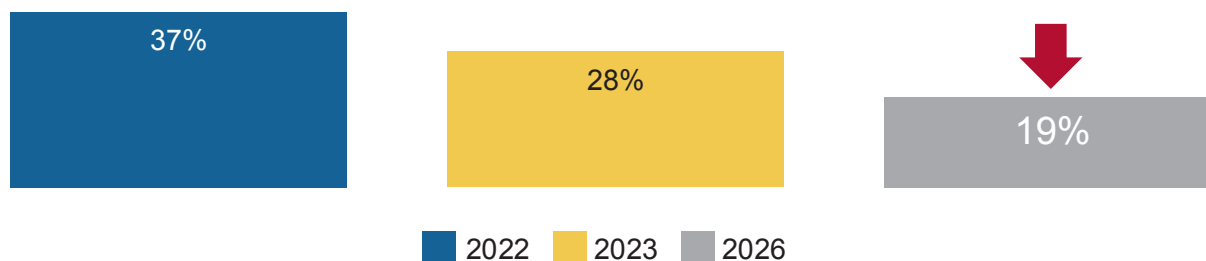
Da utvalget ledet av Frode Forfang ble presentert, uttalte arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng at det er behov for en større gjennomgang.

– Selv om mye i Nav går bra, er det fortsatt for lange saksbehandlingstider på en del av ytelsene. Regelverket er for komplisert, og er heller ikke godt nok egnet for automatisering og digitalisering. I tillegg har Riksrevisjonen påpekt at internkontrollen er for svak, sa hun.

Færre tror kunstig intelligens kan ta mer objektive juridiske avgjørelser

Ta stilling til følgende spørsmål:

Vil kunstig intelligens kunne ta juridiske avgjørelser med større objektivitet enn jurister? **JA**

Juristforbundet advarer mot somling med samtykkeloven

Illustrasjonsfoto: NTB

Verken politiet, påtalemyndigheten eller domstolene har implementert samtykkeloven godt nok, ifølge Juristforbundet.

 Trine Lejon

– Når vi spør våre medlemmer om de har fått opplæring i den nye samtykkeloven svarer de som regel nei. Vi får beskjed fra våre tillitsvalgte at den praktiske implementeringen av loven ikke har vært tilstrekkelig fulgt opp, sier president Sverre

Bromander i Juristforbundet til Juristen.

Samtykkeloven trådte i kraft fra 1. juli i fjor og slår fast at seksuell omgang uten samtykke kan bli straffet.

–Tilbakemeldingene om mangel-full opplæring kommer i hovedsak fra medlemmer som jobber i påtalemyndigheten i politiet og i den høyere påtalemyndighet, sier Bromander og utdypet:

– Omstillingen med en ny lovtekst krever mye i en hektisk arbeidshverdag. Det er ikke alltid tid til det. Mer presist handler det ofte om vurderingen av om et forhold er straffbart og hva det er straffbart som. Vurderingen som blir gjort

rundt dette har mye å si for videre etterforskning.

– Feil rettsanvendelse

Risikoen ved å ikke følge opp en lovendring i praksis kan føre til at viktige rettspolitiske reformer ikke får reell effekt, mener Bromander.

– I absolutt ytterste konsekvens kan det føre til feil rettsanvendelse. Det kan føre til at noen blir dømt eller frifunnet på grunnlag av en lovforståelse som ikke er i tråd med gjeldende rett, sier han.

Bromander mener Justis- og beredskapsdepartementet må sørge for loven virker i samfunnet – ikke bare på papiret. ►

– De som skal anvende loven, må kjenne den, forstå den og vite når den skal brukes. Departementet må sørge for at de underliggende etatene har et nødvendig opplæringsprogram. De bør også ha en plan for hvordan hver etat skal implementere det nye lovverket i sitt daglige arbeid – på en mest mulig effektiv og rask måte, sier han.

Får kritikk

Juristforbundet løftet problemstillingen inn i Norges rapportering til FNs kvinnekommisjon (CSW70) i mars der politikere, aktivister og eksperter møtes i New York til den 70. sesjonen av FNs kvinnekommisjon. Et av hovedtemaene for årets sesjon var rettsvern for alle kvinner og jenter. Dette innebærer blant annet å fjerne diskriminerende lover og barrierer i rettssystemet. Norge har tidligere fått kritikk fra Grevio, ekspertorganet som overvåker statenes etterlevelse av Istanbulkonvensjonen, for ikke å ha en samtykkebasert voldtektsbestemmelse.

– Et sentralt formål med samtykkeloven var nettopp å sikre et mer dekkende rettsvern for utsatte og på sikt gi en forebyggende effekt, påpeker juridisk fagrådgiver Åsne

Are Andersen Skjold-Frykholm.
(Foto: Tore Letvik)

Solberg i Juridisk rådgivning for kvinner (JURK).

I likhet med Juristforbundet mener JURK at samtykkeloven må følges opp med kompetanseheving i påtalekjeden for å få effekt.

Praktisering

Samtykkeloven, som trådte i kraft 1. juli i fjor, reiser metodiske spørsmål

i politi og påtalemyndighet. Tillitsvalgt og nestleder Are Andersen Skjold-Frykholm i Juristforbundet – Stat etterlyser en gjennomgang av hvordan bestemmelsen praktiseres. Han jobber til daglig som seksjonsleder for påtaleseksjonen i Haugesund i Sør-Vest politidistrikt, men uttaler seg som tillitsvalgt.

– Er det noe som skal gjøres annerledes i etterforskningen nå enn tidligere? Må bevis vurderes på en annen måte? Det handler om hva som skal til for at en handling rammes av bestemmelsen – og hvilke bevis som kreves for å konstatere straffansvar, sier han.

Skjold-Frykholm peker på at loven reiser grunnleggende spørsmål om hvordan voldtektssaker skal etterforskes og vurderes.

– Juristene hos oss er fullt i stand til å håndtere bestemmelsen, men de må følges opp gjennom fagapparatet og ledelsen. Det krever jevnlig faglig påfyll, digitale verktøy, samlinger og fagdager.

Selv om juristene har fått opplæring, er det begrenset med rettspraksis å støtte seg på.

– Derfor føler man seg litt fram og har behov for fortløpende oppda-

Åsne Solberg.
(Foto: Trine Lejon)

tering. Når en bestemmelse har virket i mange år, er det lettere å se hvordan praksis har utviklet seg. Ved nye regler finnes det naturlig nok færre holdepunkter.

Han understreker at voldtektssaker fortsatt ofte står mellom to forklaringer, og at bevisutfordringene i stor grad er de samme som før. Samtidig antar han at praktiseringen vil bli enklere etter hvert som det kommer flere rettsavgjørelser.

Likevel mener Skjold-Frykholm at det er behov for å systematisere erfaringene fra de første sakene:

– Etter å ha vurdert de første sakene etter ikrafttreddelsen, ønsker man å dele erfaringer og bli mer omforent om hvordan lovendringen skal forstås i praksis.

Får støtte

Hovedtillitsvalgt Vilde Bjerke Rieber-Mohn for Politijuristene i Oslo peker også på behovet for avklaringer.

– Våre medlemmer fikk noe opplæring når den nye samtykkebestemmelsen ble innført. Som ved alle nye lovbestemmelser vil det kunne oppstå spørsmål om rekkevidden og tolkningen av elementer av samtykkebestemmelsen, men disse avklaringene vil kunne ta tid å få, idet voldtektssaker er bevismessig krevende og skal være egnet for prøving i Høyesterett, sier Rieber-Mohn til Juristen.

Leder for Politijuristene, Marianne Børseth Steensby, mener særlig bevisvurderingen krever økt oppmerksomhet.

– Innføringen av samtykkeloven krever en ny form for opplæring og veiledning, særlig når det gjelder bevisvurdering.

Hun peker på at kvaliteten på avhør blir enda viktigere.

– Det helt sentrale er at det stilles gode og presise spørsmål til fornærmede, tiltalte og vitner.

Steensby foreslår blant annet å utvikle et generelt spørsmålsbatteri for etterforskere.

– Det handler ikke bare om hvilke spørsmål som stilles, men

Katrine Nokhart. (Foto: Politihøgskolen)

også om rekkefølgen og den faglige oppbyggingen av avhøret.

Politihøgskolen:

– Kan trenge mer støtte

Politihøgskolen vurderer at undervisningen om den nye lovgivningen er ivarettatt siden samtykkeloven trådte i kraft, opplyser seksjonsleder og politiinspektør Katrine Nokhart.

– Men vi vil kontinuerlig evaluere og oppdatere undervisningen, blant annet basert på kommende rettspraksis, for å møte behovene ute i politidistriktene, sier hun.

Leder for Politijuristene etterlyser konkrete verktøy i avhør. Men Nokhart er skeptisk til standardiserte spørsmålsbatterier.

– Sakene på dette feltet har stor variasjon og er ofte komplekse. Standardiserte spørsmål eller bruk av spørsmålsbatteri kan føre til at individuelle forhold i den enkelte sak ikke avdekkes. God kunnskap hos påtaleledelse, etterforskningsledelse og avhører må være det sentrale i disse sakene, svarer hun.

Hun er klar på at etterforskere kan trenge mer støtte i arbeidet.

– Samtidig anerkjenner vi behovet for at etterforskere på feltet kan

trenge mer støtte under planlegging og gjennomføring av avhør i denne sakstypen, og Politihøgskolen vil tilstrebe å tilpasse undervisningen fremover for å møte dette behovet.

Politihøgskolen opplyser at samtykkeloven er innarbeidet i både bachelor- og videreutdanningen, med grunnopplæring på lavere nivå og spesialisering på høyere nivå.

Voldtektssaker etter straffeloven § 291 stiller samtidig høye krav til forståelse av lovens vilkår og skyldkrav, og er ofte preget av «ord mot ord» og få vitner, noe som gjør bevisvurderingen særlig krevende, understreker Nokhart.

Opplæringen ved høgskolen skal derfor gi både regelverksforståelse og innsikt i de særskilte utfordringene ved slike saker. Politihøgskolen mener undervisningen er ivarettatt etter lovendringen, men vil justere den fortløpende i takt med rettspraksis og behovene i politidistriktene.

Samtykkeloven

- Nytt første ledd – «bare ja betyr ja»: Seksuell omgang uten uttrykkelig samtykke i ord eller handling straffes med inntil seks års fengsel.
- Tidligere voldtektssbestemmelse ble videreført som andre ledd og utvidet med «nei betyr nei»-alternativ: Seksuell omgang der noen uttrykker motvilje straffes med inntil ti års fengsel.
- Minstestraffer ble fjernet fra loven. Normalstraffenivåer ble fjernet fra forarbeidene. For at Domstolene skulle få større rom til individuell straffutmåling, men det generelle nivået skal i hovedsak videreføres.

Kilder: regjeringen, Juristforbundet, SNL

Foto: Stock/Cecille_Arcus

Arbeidsrettslige temaer II

Kurs for tillitsvalgte

Dato: **15. – 16. oktober 2026** | Sted: **Lily Country Club, Kløfta** | Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Mange lover og andre bestemmelser regulerer arbeidstakernes rettigheter og plikter i arbeidsforhold. Kurset er en oppfølging av det innledende kurset «Arbeidsrettslige temaer I». Vi vil gå gjennom sentrale temaer innen arbeidsretten som lojalitetsprinsippet, tillit, oppfølging av sykmeldte, praktiske forhold rundt mobbing, personvern og varslingsreglene.

Vi vil særlig se på:

- Gjennomgang av aktuelle lover og arbeidsrettslige rettsregler og prinsipper
- Tillitsvalgtes rolle i de enkelte sakene
- Ansvar og roller

Kurset er tilpasset tillitsvalgte i alle sektorer. Det er ikke noe vilkår for deltagelse at man har deltatt på kurs i «Arbeidsrettslige temaer I»

Les mer om kurset og gjør
påmelding via QR-koden

60 år

JURIST
FORBUNDET

Nytt om navn

Ansettelse og nytnevnelse

Advocaat-Marum, Mari Lovise, Seniorrådgiver, Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), Planavdelingen

Ahmad, Arqam Hamza, Juridisk rådgiver, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Bakkelund, Torbjørn, Advokat, Tromsø kommune – Kommuneadvokaten

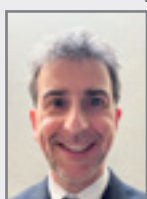
Bardo, Fanny Anne, Rådgiver, Utenriksdepartementet

Baukhol, Vette Nordvik, Politiadvokat, Oslo politidistrikt – FP Felles påtale – FSI Felles straffesaksinntak

Birkeland, Elisabeth, Seniorskattejurist, Skatteetaten Næring Oslo Skattekvartalet

Bovim, Bente Valland, Juridisk rådgiver, Kvam kommune

Burman, Ian Christian, Juridisk seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet

Børseth, Ingrid Moe, Advokat, Riisa Advokatfirma ANS, Oslo

Croucher, Ingvild Yndestad, Spesialrådgiver, Oslo kommune – Byrådsavdeling for byutvikling

Danker, Michelle, Seniorrådgiver, Forsvaret – Forsvarsstaben

Dørstad, Katja Kristine Sand, Politiadvokat 2, Kripos

Eik, Solveig, Utredningsleder, Nærings- og fiskeridepartementet

Engebretsen, Caroline K., Politiadvokat 2, Øst politidistrikt – Lillestrøm – Påtale nord

Eriksen, Linn Østli, Advokat, Advokatfirmaet Unneland AS

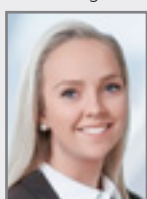
Feed, Kristin, Politiadvokat 2, Oslo politidistrikt – ENØ – Enhet Øst

Fischer, Anette, Fagdirektør juridisk seksjon, Miljødirektoratet, Avd Oslo

Floer, Hanna Sofie, Klagesaksbehandler, Nav Tromsø

Gedde, Mari Gjelberg, Seniorrådgiver, Advokatilsynet

Gram, Victoria Kathleen, Seniorjurist, Skatteetaten Næring storbedrift Oljeskattekontoret

Hansen, Lone Bruvold, Selskapsjurist, Entur AS

Haugseth, Elisabeth Lier, Spesialrådgiver, Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

Heier, Dina Boehlke, Advokatfullmektig, Kvale Advokatfirma DA, Avd Oslo

Hellenes, Lina, Leder Compliance AML & sanksjoner, Sparebank 1 – Sør-Norge – Stavanger

Helvershou, Kathinka, Advokatfullmektig, Legal24 Advokatfirma AS

Holmesland Fandrem, Line Elisabeth, Juridisk rådgiver, Enova SF

Hotaki, Parnian, Advokatfullmektig, Adalat Advokatfirma AS

Hovland, Karl Olav, Spesialrådgiver, Oslo kommune – Byrådslederens kontor

Ihalainen, Anna-Karoliina, Senior Legal Counsel Nordics, De Lage Landen (DLL) International B.V. NUF

Isaksen, Julie Berger, Rådgiver, Kongsberg kommune, Seksjon plan, bygg og landbruk

Iversen, Thor Andre, Rådgiver, Statsforvalteren i Agder – Arendal

Jakobsen, Tove Broen, Seniorrådgiver, Statens vegvesen – Divisjon Utbygging, Haugesund trafikkstasjon

Johansen, Henriette Fjeld, Advokatfullmektig, Elden Advokatfirma AS, Sandefjord

Johnsen, Siw Skogstad, Seniorrådgiver/Jurist, Ullensaker kommune

Jongers, Maria Sophia Nygaard, Fagrådgiver, Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD), Medie- og kunstavdelingen

Jørgenvik, Trine, Seniorrådgiver, Nav Kontroll Vest – Bergen

Karlson, Tord Nyland, Politiadvokat 2, Øst politidistrikt – Felles enhet for påtale, Almennavsnitt Midt

Knudsen, Erik William Mowinckel, Prosjektleder, HRP AS

Kvamsdal, Camilla Iselin, Fengselsleder, Kriminalomsorgen Region Vest

– Lyderhorn overgangsbolig
Kvaran, Katrin, Seniorrådgiver, Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

Kværnø, Kristin Schjønby, Head of Compliance, Norway, Svenska Handelsbanken AB NUF, Oslo

Lekven, Halvor, Jurist/saksbehandler, Sandnes kommune

Lindgård, Elise Nikoline, Advokat, Sedgwick Norway AS

Løstegaard, Ole Knut, Lovrådgiver, Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Markgraf-Bye, Judith M., Senior P&O Business Partner, COWI AS

Meland, Camilla, Tingrettsdommer, Asker og Bærum tingrett, rettssted Sandvika

Minothi, Alf Robin Gundersen,

Advokatfullmektig MNA, Finansklagenemnda

Nanthakumar, Navina, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Hjort AS

Neset, Margrethe Framnes, Jurist/rådgiver, Stord kommune

Nicolaysen, Espen Drønne, Seksjonsleder, Oslo kommune – Økonomi- og forvaltningsetaten

Nordås, Nina Skjelbakken, Rådgiver, Nav Arbeids- og velferdsdirektoratet – KA Midt

Nyborg, Magne, Statsadvokat, Vest statsadvokatembeter, avd Molde

Nygård, Astrid Irene Eggen, Tvisteløser, Husbanken, Region Midt-Norge

Nygård, Kai-Gunnar Schwed, Politiadvokat 2, Oslo politidistrikt – FP Felles påtale – FSI Felles straffesaksinntak

Nyheim, Emil, Underdirektør seksjon jus, Statsforvalteren i Nordland – Bodø

Olsen, Espen, Commercial Manager, Kongsberg Discovery AS

Olsen, Sidsel Sund, Nestleder/dommer, Romerike og Glåmdal tingrett, rettssted Eidsvoll

Omholt, Per Thomas, Politiinspektør/seksjonspåtaleleder, Oslo politidistrikt – Felles enhet for påtale – påtaleseksjon for fag og styring

Pantelic, Nikola, Rådgiver, Nav Bergen sentrum

Pedersen, Margrethe Thue, Seniorrådgiver, Utlendingsnemnda (UNE)

Prestmarken, Inger Katrine, Dommerfullmektig, Romerike og Glåmdal tingrett, rettssted Lillestrøm

Ranum, Elisabeth, Konstituert tingrettsdommer, Indre og Østre Finnmark tingrett, rettssted Vadsø

Ringdal, Gunn Cecilie, Partner, Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS, Drammen

Nytt om navn

Rødstøl, Ane, Advokat, Næringslivets
Hovedorganisasjon NHO, Advokattjenester
Selfors, Christoffer D., Stipendiat, Universitetet i
Tromsø – Norges arktiske universitet
Selman, Camilla, Direktør, Norges Høyesterett

Skjelvan, Lars Christian, Juridisk direktør,
Hæhre Entreprenør AS
Skjærpe, Benedikte Slørdahl, Advokat/partner,
Brækhus Advokatfirma AS, avd Oslo

Storlien, Mikal Lauritz Riise, Advokat, Kvale
Advokatfirma DA, Avd Oslo

Strøm, Kjell Are, Tingrettsdommer, Trøndelag
tingrett, rettssted Trondheim
Sunde, Jorunn, Seniorrådgiver, Skatteetaten
Innkrevning Oslo Helsefor
Syversen, Bent J., Partner, Quest Management
Consulting AS
Sæberg, Natalie, Juridisk rådgiver, Kvinnerad
kommune
Sæter, Sofie Wirum, Politiadvokat 2, Øst
Politidistrikt – Felles enhet for påtale,
Almennsnett Midt
Sørum, Janne, Seniorrådgiver, Rambøll Norge
AS – Avd Bergen
Tøien, Tale Tandi Eidsvold, Politiadvokat, Øst
Politidistrikt – Felles enhet for påtale,
seksuelle overgrep og vold mot barn (SO)
Tårnesvik, Didrik, Seniorrådgiver HR, NTNU
HR- og HMS-avdelingen
Ulseth, Lucy Terese Smith, Sorenskriver, Asker
og Bærum tingrett

Vestre, Beate Jensen, Politiadvokat 2, Øst
Politidistrikt – Felles enhet for påtale,
seksuelle overgrep og vold mot barn (SO)
Vyval, Francesca, Seniorrådgiver,
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
– Andselv
Wagstaff, Alexander Anthony, Konstituert
tingrettsdommer, Trøndelag tingrett,
rettssted Namsos
Walseng, Julie Schulerud Hay, Politiadvokat,
Oslo politidistrikt – ENS – Enhet sentrum
Wedeg, Håvard, Lokalitetsutvikler, Cermaq
Norway AS
Wegner, Helene, Lagdommer, Borgarting
lagmannsrett
Winters, Ida Müller, Advokat, Lillestrøm
kommune – Kommuneadvokaten
Yuusuf, Aweys Aba, Advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Ytterbøl & Co AS
– Fredrikstad

Øren, Joakim S.T., Statssekretær,
Statsministerens kontor
Øyre, Eivind Rand, Dagleg leiar,
Jussformidlingen
Aarø, Magnus, Daglig leder/nemndleder,
Barneverns- og helsenevnda i Møre og
Romsdal

Nye medlemmer

Berglund, Jill Ellinor, Eiendomssjef, Statsbygg,
region Nord
Borge, Jeanette Sørby, Juridisk seniorrådgiver,
Kriminalomsorgen Region Sør – Ringerike
fengsel
Cin, Neslihan, Seniorrådgiver, Kripes
Do, Kitty Truc Ly Hoang, Seniorskattejurist,
Skatteetaten Person Stavanger
Hansen, Fredrik Wisur, Førstekonsulent, Oslo
politidistrikt – FUF – Felles enhet for
utlending og forvaltning
Holstad, Magnus Stene, Contract Advisor, Aibel
AS – Avd. Haugesund
Jakobsen, Tiril, Rådgiver vergemål,
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo
og Akershus – Drammen
Koren, Andrea Stene, Jurist, Orkdal kommune
Larsen, Trine Anikken, Personvernombud,
Høgskulen på Vestlandet
Loy, Lene Beate Kjemphol, Studentombud,
Høgskulen på Vestlandet
Mellbye, Martine Heyerdahl, Rådgiver,
Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI)
Miliute-Baceviciene, Viktorija,
Lønnsmedarbeider, Eurofins Norge NSC
AS
Nelson, Arvid, Rådgiver, Innlandet Politidistrikt
– Namsfogden i Innlandet
Nurnberg, Marcela, Daglig leder, Stor-Elvdal
Frivilligsentralen

Riis-Engna, Amalie, Juridisk rådgiver, Bergen
kommune – Byrådsavdeling for byutvikling
Salamo, Louisa, Seniorskattejurist, Skatteetaten
Innkrevning Oslo Skattekvartalet
Sharma, Himanshu, Advokatfullmektig,
Advokatfirma Suleiman & Co AS
Strand, Gun M. R., Seniorrådgiver, Nav
Hadeland
Thorbjørnsen, Sofie Abrahamsen, Rådgiver,
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Nye studentmedlemmer

Abdullahu, Leonita, Universitetet i Oslo
Andrén Wahl, Amélie, Universitetet i Bergen
Andresen, Anne Maria, Universitetet i Oslo
Aymal, Mariam, Universitetet i Innlandet
– Lillehammer
Bach, Vivianne Bucio, Universitetet i Oslo
Bashir, David, Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet
Berg, Mille Baastad, Universitetet i Bergen
Bruusgaard, Mathias, Universitetet i Bergen
Delmi Bouras, Imen Elisa, Universitetet i
Sørøst-Norge – Campus Ringerike
Fagereng, Andrea, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet
Hansen, Amalie Harjo, Universitetet i Bergen
Hesla-Halvorsen, Alexandra Marie Hetty,
Universitetet i Oslo
Hjorth, Theodor Haugnes, Universitetet i
Tromsø – Norges Arktiske Universitet
Kiernan, Elise, Universitetet i Bergen
Klovning, Ihne, Universitetet i Bergen
Lannerholm, Claudia, Universitetet i
Sørøst-Norge – Campus Ringerike
Lea, Penelope, Universitetet i Oslo
Müller-Mikalsen, Wilma, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet
Måreng, Eline, Universitetet i Oslo
Naegele Ringås, Celina, Universitetet i Oslo
Næss, Lydia, Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet
Pettersen, Silje Syversen, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet
Rezai, Zhara Batul, Universitetet i Oslo
Ryde, Isabelle, Universitetet i Innlandet
– Lillehammer
Sørli, Jeg, Universitetet i Oslo
Søyland, Susanne, Universitetet i Oslo
Tassadiq, Sahar, Universitetet i Sørøst-Norge
– Campus Ringerike
Westrum, Suzanne Paulette Leirvik,
Universitetet i Oslo
Årvik, Kristina, Universitetet i Bergen
Aas, Johanne Øyen, Universitetet i Oslo,

Besøk jobbmarkedet
på våre nettsider

www.juristen.no/stillinger

Hovedstyret

President

Sverre Bromander

sverre.bromander@juristforbundet.no

Visepresident

Benedicte Gram-Knutsen

benedicte.gram-knutsen@juristforbundet.no

Styremedlemmer valgt av Landsmøtet

Ina Annett Grunnvåg

ina.a.grunnvaag@gmail.com

Jon Ole Bjørklund Whist

jon@farmaceutene.no

Tormod Anders Sletten (møtende varamedlem)

tormod.sletten@gmail.com

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Rannveig Sørskaar (Juristforbundet – Stat)

rannveig.sorskaar@juristforbundet.no

Kay André Brudvik Haugen (Juristforbundet – Kommune)

kay.haugen@bergen.kommune.no

Torbjørn Saggau Holm (Juristforbundet – Dommerforeningen)

torbjorn.saggau.holm@domstol.no

Oda Christine Sverre (Juristforbundet – Student)

oda.christine.sverre@juristforbundet.no

Anders Schrøder Amundsen (Juristforbundet – Privat)

a.s.amundsen@outlook.com

Ansattes representant

Mona Sanden Olivier

mso@juristforbundet.no

Generalsekretær

Thea Wessel Jørgensen

twj@juristforbundet.no

Medlemsguide

Har du flyttet eller byttet jobb?

juristforbundet.no/minside

medlem@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

juristforbundet.no/forsikring

forsikring@juristforbundetforsikring.no | 23 11 33 11

Bank – medlemstilbud

Handelsbanken

handelsbanken.no/juristforbundet

Finn ditt nærmeste bankkontor for kontaktinformasjon

Juristforbundets advokatkontor

juristforbundet.no/advokatkontoret

advokat@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

juristen.no

Redaksjonen:

redaksjonen@juristen.no | 482 48 352

Annonser:

randi@storybold.no | 995 20 500

Jobbmarkedet

juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningssenter

jus.no | 40 00 26 62

Juristforbundet | 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

JURIST
FORBUNDET

NORGE P.P.
Avsender:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Sjekk våre nettsider **www.juristen.no**

Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop

- siste nytt
- stillingsannonser
- debatt
- fagstoff

Tips oss på redaksjonen@juristen.no